Ժ. ՏԱՐԻ 2744 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 16 ԱՐԵԳ 4385 24 ՄԱՐՏ 1893 18 ՌԱՄԱԶԱՆ 1310 ԱՒԱԳ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան [illegible]	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր [illegible] · Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՐՏ 24/5 ԱՊՐԻԼ 1893

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ԱՆՀԱՒԱՏ ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ

Անհաւատ կրթութիւն ըսելով կ'իմանանք կրթութիւն մը որ թէպէտ հակակրօն չըլլայ, բայց նոր սերունդն հաւատոյ և կրօնի սկզբանց մէջ չի մեծցներ։

Քրիստոնէական կրթութիւն ըսելով կ'իմանանք կրթութիւն մը որ ո՛չ միայն բարոյականի ընդհանուր սկզբունքները կ'աւանդէ, այլ և նոր սերունդը կը կրթէ բուն իսկ քրիստոնէական կրօնի սկզբանց համեմատ։

Ի սկզբան մեր յօդուածին այս զանազանութիւնները դնել կարեւոր էր, զի շիտակը խօսելով՝ քրիստոնէական կրթութիւնը շատ թերի և ձեւական բան մ'է մեր մէջ, և թէպէտ ուղղակի կրօնի հակառակ չի խօսուիր մեր վարժարանաց մէջ, բայց շատ տեղեր տըրուած կրթութեան մէջ կրօնային տարրն անբաւական է բոլորովին, բարոյական տարրն ալ նմանապէս։

Պաշտօնապէս քրիստոնեայ ազգ մ'ենք։ Բայց եթէ քիչ մը ուշադրութեամբ քննենք, այս քրիստոնէութիւն շատ տեղ անուանական բան մ'է մեզ համար։

Թողունք անհատական վարմունքներ որք խնդրոյ տակ չեն կրնար իյնալ, բայց հանրային վարմունքի մէջ իսկ կան բաներ որք ամենեւին չեն հաստատեր քրիստոնեայ ազգ մ'ըլլալնիս։

Քրիստոնեայ ազգի մը առաջին և ամենակարեւոր պարտականութիւնն իր զաւակներն իբրեւ քրիստոնեայ մեծցնել է։ Մեք ասիկա բախտին ձգեր ենք։ Եթէ մեր տղայք քրիստոնէաբար մեծնան բախտ մ'է։ Մեք մեզէն ո՛չ հաւաքաբար, ո՛չ անհատաբար այդ մասին բան մ'ըրած չունինք։

Մեր դպրոցներուն մէջ տղաքներուն թութակօրէն գոց ընել տրուած քանի մը գրաբար բանաձեւերուն «քրիստոնէական կրթութիւն» չըլլալն հաստատելու ժամանակն անցած է արդէն։

Մերթ ընդ մերթ վարժապետներուն միտքն իյնալով՝ տղաքները դպրոցի մէջ հանդարտ և անշարժ պահելու մօտք անոնց խօսած «պատուէրներուն» ալ «բարոյական կրթութիւն» չըլլալն ապացուցանելու համար չարժեր երկարաբանել։

Մտօք ամենէն բարձր դասատուէն յանձնուելիք ուսումը երբ ամենէն թերուս, ամենէն հետեւակ դասատուներուն կը յանձնենք, ի՛նչ կարեւորութիւն տուած կ'ըլլանք այն ուսման։

Մեր «գործնական» ժողովուրդի ըմբռնումներ և ունակութիւններ, ուրիշ կարգ մը բաներու հետ մէկտեղ, կրօնային կրթութիւնն եւս աւելորդ բան մը կը ցուցնեն մեզ։

Եթէ Թաղը քարոզիչ մ'ունենայ, և այն քարոզիչն ալ ձրիապէս դասախօսել յանձն առնու, մեր տղայք կրօնի վրայ քիչ շատ կարգաւորեալ խօսք մը կրնան լսել շաբաթը մէկ անգամ։ Ապա թէ ոչ, ընտելարանէ դուրս, երբ «Քրիստոնէականը» գոց ըրեր լմնցուցեր են, կրօնի վրայ ոչինչ կը լսեն, ոչինչ գիտեն։

Ինչ որ կը սերմանենք այն պիտի հնձենք։ Նոր սերնդեան կրօնական և բարոյական կրթութեան անտարբեր կը գտնուինք, և ապա կը գանգատինք թէ նորահաս պատանիք և երիտասարդք իրենց նախորդներուն չափ տաք սրտով չեն կապուած եկեղեցիին հետ, բարեգործական հաստատութեանց հետ, նոյն իսկ Թաղային և դպրոցական գործերու հետ։

Բայց Հայն իբրեւ Հայ կրթելու լաւագոյն միջոցներէն մին ալ իբրեւ Քրիստոնեայ կրթելն է գնա։ Տոհմային եւ կրօնային հաստատութիւնք և հիմնարկութիւնք բազում ուրեք սերտիւ միացած կապուած են։ Բարի Հայեր ունենալու յարմարագոյն միջոցներէն մին ալ պարկեշտ և հաւատացեալ Քրիստոնեայներ պատրաստելն է, որք անշուշտ պիտի սիրեն իրենց տոհմային Եկեղեցին, եւ անոր հովանւոյն տակ չքաւորեալ զանազան կարգի հաստատութիւնները։

Եթէ մեր Եկեղեցւոյն հետ այս սերտ կապակցութեան պատճառաւ մեք մասնաւոր պէտք ունինք քրիստոնէական կրթութեան, զոր պարտինք տոհմային կրթութեան մէկ մասը նկատել, արդեօք տարբե՞ր պիտի ըլլար մեր ուղղութիւն՝ եթէ այնպիսի կապակցութիւն մը չկենար։

Այս կարեւոր հարցման պատասխանը մեզ անկ չէ տալ, երբ Ֆրանսացի իմաստասէր մը, որոյ վրայ շատ խօսուեցաւ այս օրերս, գործնական օրինակաւ մը որոշակի պատասխանած էր առ այդ։

Թէն վերին աստիճանի մշակեալ մտքի տէր փիլիսոփայ մ'էր, իւր կին եւս յոյժ զարգացեալ իմացականութեամբ մը օժտեալ էր։ Թէն կ'ապրէր իբրեւ փիլիսոփայ։ Անհատական կեանքի մէջ, կարծես նախնի դարուց քրիստոնեայ մ'էր։ Թէեւ դրական եւ քննադատական մեթոտի մը հեղինակ և յարատեւ մշակող, կը դաւանէր ու կը գրէր թէ քրիստոնէական կրօնը մեծ ազդեցութիւն ունի բարուց ազնուացման վրայ, և թէ կրօնային կրթութիւնը մարդկային ընկերութեան մեծագոյն պէտքերէն մին է։ Գործնականը միացնելով վարդապետականին հետ, կանուխէն խորհած էր իւր մանչ և աղջիկ զաւակներուն կրօնային խնամեալ կրթութիւն մը տալ։ Կաթոլիկ վարդապետաց տուած կրթութիւնն ուշի ուշով քննելէ ետեւ, Տիկին Թէնի հետ (երկուքն ալ կաթոլիկ) այն եզրակացութեան եկաւ թէ այս կրթութիւն իրենց գաղափարներուն շատ չի համաձայնիր, և Ֆրանսացի Բողոքականաց կրօնային կրթութիւնն աւելի մօտ գտնելով իւր համոզմանց, իւր զաւակներն յանձնեց անոնց հովուին խնամոց, և կատարեալ կրօնային կրթութիւն մը տալ տուաւ անոնց։ Եւ յետոյ, այնքան գոհ մնաց որ ինքն եւս նոյն պաշտամունքն յաճախել սկսաւ, և մեռած ժամանակ իբրեւ վերջին կամք յայտնեց թաղուիլ անոնց ձեռամբ որոց պարտական էր իւր զաւակաց կրօնային կրթութիւնն։

Ըսել է թէ այնպիսի հասարակութեան մը մէջ իսկ ուր Եկեղեցւոյ և տոհմային մարմնոյն միջեւ սերտ առնչութիւն չկայ, ուր ազգն եւ Եկեղեցին գործնականապէս բաժանեալ են իրարմէ, ամենէն ազատական միտքերէն մին կրօնային կրթութիւնը տակաւին անհրաժեշտ կը նկատէ՝ մարդուն անձնական և ընկերական կրթութիւնն ամբողջացնելու համար։ Ո՛րչափ աւելի մեր մէջ, ուր բացառիկ պատճառներ կան որպէս զի մեր զաւակներ կրթուին և մեծնան իբրեւ հաւատացեալ և հաւատարիմ զաւակներ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ, և ո՛չ թէ իբրեւ թերահաւատ, հեգնոտ, սնամիտ, սնապարծ ճամարտակներ։

Քրիստոնէական կրթութեան նպատակը պէտք է ըլլայ մեր մէջ (Ա.) Քրիստոնէական վարդապետութիւններն առանց մոլեռանդութեան և առանց աւելորդապաշտութեան պարզօրէն բացատրել և հասկցնել տղայոց. (Բ.) Ի մասնաւորի Հայ Եկեղեցւոյ վարդապետութեանց, ծիսից և արարողութեանց վրայ ամփոփ գաղափար մը տալ. (Գ.) Քրիստոնէական բարոյագիտութիւնն ըստ կարի հիմնապէս պարզել և հասկցնել, և (Դ.) Գործնական կեանքի մէջ քրիստոնէական բարոյականին կարեւորութիւնն արդեամբ ապացուցանել։

Հիմակ այս վերջին երկու կէտեր բոլորովին զանց առնուած են մեր մէջ։ Բովանդակ բարեկրթութիւնն որ կը պահանջուի տղոցմէն՝ դպրոցին մէջ հանդարտ կենալու պահանջումէն անդին չանցնիր գրեթէ։ Անոնց առ Աստուած, առ ծնողս, առ իրեարս և առ հանրային մարմինս պարտաւորութեանց վրայ խիստ քիչ կը խօսուի, և գործնականի մէջ ոչ ինչ կը պահանջուի։ Եւ սակայն, քրիստոնէական բարոյականը լոկ վերացական բան մը չէ։ Գերազանց կանոն մ'է գործնական կենցաղի, և հիմը պէտք է կազմէ այն բարեկրթութեան որոյ նոր սերնդեան մէջ բացակայութեան վրայ մերթ կ'ողբանք, առանց պատճառն որոնելու։

Գալով առջի երկու կէտերուն, անոնք բոլորովին խառն կ'ուսուցուին, և տղայք չեն իմանար թէ ի՛նչ բան յատուկ է ընդհանուր Քրիստոնէութեան և ինչ բան մասնաւոր է մեր Եկեղեցւոյ, և թէ մեր Եկեղեցին առանձինն ի՛նչ մեզմէ կը պահանջէ։

Անհաւատ կրթութեան անտեղութեան կամ անպատեհութեան վրայ երկարաբանել պէտք չէ։ Հաւատքն եթէ կարեւոր է մարդկութեան, այն հաւատքին մէջ նոր սերունդը կրթելն ալ պէտք է մարդկութեան։ Մեր մէջ՝ փառք Աստուծոյ՝ բացորոշ հակակրօն կրթութիւն չկայ։ Բայց կրօնի մասին անտարբերութիւն մը կայ որ գործնականօրէն շատ չի տարբերիր հակակրօն կրթութենէ։ Այս անտարբերութեան դէմ աւասիկ կը փափաքինք մեր եկեղեցական մարմնոց, ծնողաց և ուսուցչական դասուն ուշադրութիւնն հրաւիրել։ Եթէ դպրոցի մէջ զանց ընենք կրօնային կրթութիւնը, կամ եթէ ձեւապէս եւեթ կրօնային կրթութիւն աւանդենք, ապահով պէտք է ըլլանք անհաւատ սերունդ մ'ունենալու։ Խաբուսիկ տեսութիւն մ'է այն որ կը հաւատէ թէ նոր սերունդը լոկ իմացական կրթութիւն մը ստանալով բաւական լուսաւորուած կրնայ ըլլալ, և պէտք չկայ կրօնային կրթութեան։ Ասոր դէմ բաւ է յիշել քրիստոնեայ ազգաց միօրինակ ընթացքն, որոց ամենքն ալ մեծաւ խնամով կրօնային կրթութիւն կ'աւանդեն, և իրենց մէջ ո՛րչափ բարձր է կրթութեան ընդհանուր մակարդակը, նոյնքան բարձր է կրօնական կրթութեան մակարդակն ալ։

Ֆրանսացւոց «անկրօն կրթութենէն» պէտք չէ խաբուինք։ Եթէ հանրապետական կառավարութիւնն հանրային վարժարանը «չէզոք» հռչակած է, ո՛չ այնքան կրօնը ջնջելու մտքով է, որքան կրօնային զանազան դաւանութեանց մէջ պայքար յառաջ չբերելու և կաթոլիկ կրթութիւնն ոչ-կաթոլիկ տղոց համար պարտաւորիչ չընելու օրինաւոր զգուշաւորութեամբ է։ Ապա թէ ոչ, դարձեալ ամեն կաթոլիկ տղայք կաթոլիկ Եկեղեցւոյ կրօնային կրթութիւնը կ'ընդունին կաթոլիկ վարդապետներէ, և բողոքական տղայք՝ իրենց Եկեղեցւոյ վարդապետութիւնները կը սորվին բողոքական հովիւներէ։ Այո՛, ֆրանսական ազգին ստուար մեծամասնութիւնն այսօր իսկ կրօնային կրթութիւն կ'ընդունի՝ կա՛մ մասնաւոր (ոչ հանրային) վարժարաններու մէջ, կամ առանձին դասախօսներէ՝ դպրոցական ժամերէն դուրս, երեկոյները կամ կիրակի օրերն։

Ուրիշ ազատամիտ ազգեր նոյն դրութիւնը տարբեր ձեւերով ի գործ կը դնեն, զանազան դաւանութեանց աշակերտաց զանազան կրօնուսոյցներու ձեռամբ կրօնային կրթութիւն աւանդել տալով դպրոցներուն մէջ իսկ, ամենքն ալ անխտիր նկատելով թէ քրիստոնէական կրօնը լաւագոյն հիմն է բարոյականութեան։ Եւ նոյն իսկ Ֆրանսայի վարժարանաց մէջ, լոկ իմացական կրթութիւն բաւ չի համարուիր ֆրանսական նոր սերունդն արժանապէս պատրաստելու համար, և բարոյականի պարզ ուսում մը, քաղաքայինի և բարեկիրթ մարդու պարտաւորութեանց ուսման հետ մէկտեղ, առանձին խնամով կ'աւանդուի հոն։

Վերջապէս, մին այն բեղմնաւոր խորհուրդներէ զորս այս սուրբ Շաբաթ կը ներշնչէ՝ մեր նոր սերունդն իբրեւ քրիստոնեայ պատրաստելու խորհուրդն է, որոյ իրագործման աշխատելու կարծեմ թէ ամենքս ալ մէկ մէկ կերպիւ պարտաւոր ենք։

Բ. ՔԷՉԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԳՈՐԾԵՐ. — Պ. Ռիպոյի նախարարութեան տապալումը յառաջ բերող նիւթն այնքան աղմկալի չեղաւ։ Կը գուշակուէր։ Պ. Ռիպօ ինքն ևս կը զգար, և կ'ըսուի թէ ձանձրացած էր։ Մէկ քանի ամսուան մէջ իւր բարեկամաց ամենամեծ մասն իրեն դէմ դարձուցած էր, նոյն իսկ իրեն հաւատարիմ լրագիրները։ Տապալման պատրուակն, ինչպէս յայտնի է, Ծերակոյտի կոռուալի ընթացքն եղաւ, որով մերժած էր Երեսփ. Ժողովոյ քուէարկած կարգ մը նոր տուրքերն։ Արմատականք ժողովրդական դասերու հաճելի ըլլալու համար գինիի, գարեջուրի և մրգեղինաց ըմպելիքի տուրքերը ջնջեր և ոգիի (ալքոլ) տուրքն աւելցուցեր էին։ Ծերակոյտն, որ երեսփոխաններուն չափ հոգ չըներ անխտիր ժողովրդային ամեն դասերուն քուէն ունենալու, աւելի պաղարեամբ դատելով, այս և ուրիշ նոր ծրագրեր այս տարւոյ ելմտացոյցէն անջատած էր, առանձինն քննելու համար։ Երբ Ծերակոյտի այս որոշումը ծանուցուեցաւ Երեսփ. ժողովոյ յանձնաժողովոյն, 33 անդամներէ 16ին բացակայութեամբ, լսելով զՊ. Լոքռուա, 7ի դէմ 16 քուէով որոշեց մերժել Ծերակոյտին որոշումներն և անվթար պահել Երեսփ. ժողովոյ նախորդ տնօրինութիւնները։ Պ. Թիռառ, ելմտական նախարարն, ի զո՛ւր ջանաց համոզել յանձնաժողովը թէ «Դուք հաւանեցէ՛ք Ելմտացոյցէն անջատման ոգելից ըմպելեաց և Օսկաբանի տուրքի ծրագրերուն, և անգամ մը անջատուելէն ետքն, ես վրաս կ'առնեմ համոզել Ծերակոյտն որ այս նոր ծրագրերն եւս քուէարկէ»։ Երբ յանձնաժողովն իւր մերժողական տեղեկագիրը բերաւ Երեսփ. ժողովին, հոն կուսանն արդէն պատրաստ էր նախարարութեան հրաժարեցուցման համար, և զանազան բարեփոխիչ առաջարկներու մերժումէն ետքը, միայն հինգ քուէի տարբերութեամբ (247 ընդդէմ 242ի), ժողովը մերժեց այս ծրագրաց անջատումն Ելմտացոյցէն։ Այն ատեն Պ. Ռիպօ ծանոյց թէ Նախարարութիւնն այլ եւս ի վիճակի չէ ժողովոյն հետ վիճաբանութիւնը շարունակելու։ Նախարարք գացին իրենց հրաժարականը մատուցին առ Պ. Քառնօ, և ժողովը նորէն գումարուելով, մէկ ամսուան համար կառավարական ծախքերուն հաւանութիւն տուաւ, զի ներկայ տարւոյ ելմտացոյցը չէ քուէարկուած դեռ, և ցրուեցաւ՝ ժամանակ տալու համար նոր վարչութեան մը կազմութեան, որ մինչեւ երէկ յաջողած չէր տակաւին։

—Խորհրդարանին մէջ դիտուեցաւ որ Պ. Ռիպոյի անկումը տեղի կ'ունենար նոյն օրն իսկ յորում՝ ճիշդ ութ տարի յառաջ՝ Ժիւլ Ֆեռիի նախարարութիւնը տապալած էր՝ նոյն ինքն Պ. Ռիպոյի առաջարկութեամբ։

ԵԳԻՊՏՈՍ. — Խտիւ Ապպաս փաշայի եւրոպական դիւանին քարտուղար Թույյիէ Պէյ, որ անցեալներն Եւրոպա գացած էր, մի քանի օր յառաջ դարձաւ Գահիրէ, և ընդունուեցաւ Խտիւին կողմէ։ Հակառակ նախկին զեկուցման, կը ծանուցուի թէ իւր առջի պաշտօնը պիտի շարունակէ։

ՀՆՏԱԽՏՆ Ի ՌՈՒՍԻԱ. — Ռուբթէր կը հեռագրէ Փեթերպուրկէ. — Անտարակուսելի է թէ հնտախտը նորէն մեծապէս ծաւալած է Կեդրոնական Ռուսիոյ մէջ՝ ձմրան սաստիկ ցուրտին անցնելէն ի վեր։ Մի քանի օրէ ի վեր հնտախտէ բռնուողներ եղան և մեռան, նոյն իսկ Փեթերպուրկի մէջ, բայց ո՛չ իշխանութիւնք ո՛չ լրագիրք բան մը չծանուցին դեռ։

Ի ՍԻԱՄ. — Պանկքոքէ կը հեռագրուի թէ Սիամի Մոն—լ անուն բնիկ թերթին խմբագիրն հրապարակաւ պախարակուած է Սիամցի երկու ուսանողներէ որք վերջերս դարձած էին Անգլիայէ, զի այս թերթ կը հրատարակէր այնպիսի յօդուածներ որք օտարազգիները Սիամցիներուն դէմ կրնան [illegible]։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ արւոյս սկիզբը կարեւոր տնօրէնութիւն ըրաւ մէտէօրաբանական զննութիւններս յառաջացնելու համար Պուլքանեան Թերակղզւոյ մէջ։ Սոֆիայի օդերեւութաբանական կայարանը կեդրոնական պաշտօնարան մ'եղաւ բոլոր երկրին համար, և Բրոֆ. Վացովի տնօրէնութեան ներքեւ դրուեցաւ, մէկ վարչութեան մէջ միացնելով իբր 500 դիտարաններ, որոց ոմանք անձրեւի հաշիւներուն հետամուտ են, և այլք կը նշանակեն տունկերու և ծառերու կանաչնալն ու ծաղկիլն։

ՍԼԱՒԵԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ՄԸ. — Կլաս Ջէռնակօրա (Ձայն Սեւ Լերան) կը ծանուցանէ թէ ի Ջեգինեէ Նիքոլա իշխանին հրամանաւ պատրաստութիւնք կը կատարուին սլաւեան — կրօնական բարեկարգ հանդէսի մը։ Գարնան դէպ ի վերջը ճիշդ չորս դար է որ սլաւերէն առաջին ժամագիրքը տպագրեցաւ Սեւ Լերան մէջ, հրամանաւ Հօսբոտար (իշխան) Կէորկէյ Չերնոյէվիչի, 1493ին, ի Ջեգինեէ, որ յայնժամ Չեգօ կ'անուանուէր։ Նիքոլա իշխան այս առթիւ հանդէս մը կը կազմակերպէ, որուն ներկայ պիտի ըլլան Ռուսեր, Պուլկարներ, Չեխեր, Լեհեր, Սլաւոններ, Սերպեր, գիտնական, կրօնական, բանասէր և այլ դասերէ։ Այս վերջինք մանաւանդ շատուոր պիտի ըլլան եղեր. զի Նիքոլա իշխան Սերպիոյ այժմու կացութիւնը կը վերագրէ չորս դար յառաջ ի Ջեռնակօրա տպուած կրօնային գրքին, և կը հաւատայ թէ այն կրօնային գործ Սերպիոյ տոհմային յառաջդիմութեան համար ալ օգտակար եղաւ։ Օրթոտոքսութեան Սերպիոյ մէջ զօրանալն ամեն կերպիւ արդիւնաւոր գտնուեցաւ։ Կարգադիր յանձնախումբը 20 անդամէ բաղկացեալ է, յորս են Բրոֆէսոր Տրակովիչ, Ջօր. Բէրեանիքով և ռուս Պ. Ռովինսքի։

ՄԱՏՐԻՏԻ կաթոլիկ շրջանակաց մէջ ոչ սակաւ սրտայուզութիւն պատճառեց ինքնասպանութիւնն Թրինիդարիայի վանքին մեծաւորուհւոյն։ Այս կին 63 տարեկան էր. 45 տարիէ հետէ անդամուհի էր այս կրօնային միաբանութեան։ Նոյն օր պատարագի ներկայ գտնուած էր, և վանքին գործերը տնօրինած էր ըստ սովորականին։ Ապա, առանձնանալով, Թղթի մը վրայ

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (112)

Է. ՌԻՇՊՈՒՐԿ ԵՒ Է. ԼԻՏԸՆ

ԲԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ
ՀՐԵՇՏԱԿ ԵՒ ՍԱՏԱՆԱՅ

—Ժամանակէ ի վեր, միայն ձեր, ձեր օրիորդ քրոջը, օրիորդ Ջիթիլլաին և Պ. տ'Օրքաին վրայ միայն կը մտածէ. ձեզմով միայն կը զբաղի։

—Իրա՞ւ, և ինչո՞ւ։

—Ա՛հ, պարոն կոմս, ասիկա իր գաղտնիքն է... օ՛հ, իմ տիրուհիս շատ տարօրինակ կին մըն է։ Բայց, խնդրեմ, ձեզ յայտնածներս մի՛ ըսէք անոր, երբեք չը ներեր ինծ։

—Ձեր այդ ըսածները միտքս կը չփոթեն, Էլիզապէթ. այդ ամենն անհասկնալի է։

—Ինծ համար ալ անհասկնալի է, պարոն կոմս։

—Այսպէս, տիկին տը Հօթֆոր կը զբաղի քրոջս, ինծ, բարեկամներուս հետ. ի՞նչ նպատակով։

—Ձեզ օգտակար ըլլալու նպատակով, պարոն կոմս. առանց ձեր գիտութեանը, զձեզ պաշտպանելու, պահպանելու հաճոյքն զգալու համար։

—Պաշտպանել զիս, պահպանե՞լ, գոչեց Մարսէլ։

—Այո, պարոն կոմս, և ես՝ թէեւ տիկին տը Հօթֆորի ծառայութեան տակն եմ, բայց դարձեալ Պ. տը Պառնեի կոմսին է որ կը ծառայեմ։

—Էլիզապէթ, միտուրնիդ բացատրեցէք։

—Այս օրերս, պարոն կոմսը նամակ մը ընդունե՞ց որ խորհուրդ կուտար իրեն զգուշ կենալ։

—Իրաւ է, նամակ մը առի։

—Տիրուհիս գրեց զայն։ Պարոն կոմսն ու իր սիրեցեալներն երկու սոսկալի, կատաղի թշնամիներ ունին. Էնբէաւս, Պ. Կասթոն կոմսին նախկին տարփուհին, և Իտալացի մը, Պարթոլոմէօ անուն մէկը...

Մարսէլ սարսուռ մը զգաց։

—Արդարեւ սոսկալի թշնամինե՞ր, մըրմնջեց։ Փարի՞զ կը գտնուին ուրեմն։

—Այո, պարոն կոմս, քանի մը ամսէ ի վեր, մութին մէջ սպասելով ձեզ զարնելու առիթին և ժամուն։

—Չպիտի համարձակին, Թշուառականնե՛րը։

Էլիզապէթ գլուխը թօթուեց։

—Արդէն եղած լմնցած էր, ըսաւ, եթէ անոնց և ձեր միջեւ չի գտնուէր տիկին տը Հօթֆորը։

—Այսպէս, յարեց կոմսը, երբ զանազան հակառակ զգացումներ կը շարժէին, ինչպէս քիչ մը առաջ կ'ըսէիք ինծ, տիկին տը Հօթֆոր կը պաշտպանէր, կը պահպանէր մեզի. բայց ո՞ւկից առաջ կուգայ մեզ նկատմամբ տածած այդ հոգատարութիւնը։

—Ինչպէս արդէն պատիւ ունեցայ ըսելու Պ. կոմսին, իր գաղտնիքն է այդ։ Ամեն բան չեմ գիտեր, ամեն բան չեմ կըրնար ձեզ ըսել. բայց սա աղէկ գիտեմ թէ տիրուհիս աչուըները չի վերցուներ ձեր թշնամիներուն վրայէն, բայց առ քայլ կը հետեւի անոնց և թէ, միս մինակ, առանց ոստիկանութեան օգնութեանը, թափանցած է անոնց նպատակներուն և արդէն կրցած է և տակաւին պիտի կրնայ արգիլել զանոնք որ չվնասեն ձեզի։ Այս բանը պարտք համարեցի զրուցել պարոն կոմսին, վասնզի միտքես կ'անցունեմ իր այցելութեան պատճառը և ինք կրնայ օգտիլ ըսածներէս՝ դատելու համար տիկին տը Հօթֆորը։

—Այդ տեսակէտով է որ շնորհակալ կ'ըլլամ ձեզի, Էլիզապէթ. արդարեւ ձեր յայտնութիւնները չեմ կրնար ըմբռնել իբր մատնութիւն մը դէպ ի ձեր տիրուհին։

—Թերեւս անանկ ըլլայ, պարոն կոմս, բայց որովհետեւ չի կրնար վնաս պատճառել տիրուհիիս, ինքզինքս չեմ այպաներ այդ մատնութիւնը գործած ըլլալուս։ Բայց կը խնդրեմ պարոն կոմսէն որ բնաւ չըսէ անոր թէ ես խօսեցայ։

—Էլիզապէթ, կը խոստանամ։

Խորհրդակցուհին մէկէնմէկ իր սպասուհիի դերին դարձաւ ըսելով.

—Պիտի իմացունեմ տիկին տը Հօթֆորին պարոն տ'Ակիէռա կոմսին այցելութիւնը։

Պահ մը ետքը, Էլիզապէթ Սիտզաի առանձնասենեակը կը մտցունէր Մարսէլը։

Մանկամարդ կինը ժամանակ ունեցած էր իր արդուզարդը փոխելու, բայց կապոյտ, փայլուն և շնորհաշուք սենեկազգեստ մը հագած էր, որ սքանչելի կերպով կը փայլէր իրեն իբր միակ զարդ՝ նուրբ ժանեակ դրած էր դաստակներուն և վիզին շուրջը։

Երբ կոմսը ներս մտաւ, Սիտզա ոտքի ելաւ և երկու քայլ յառաջացաւ խոնարհելով։

Այտերը թեթեւապէս տժգունած էին և կոմսը նշմարեց թէ կը դողդղար անիկա։ Թերեւս այսքան սաստիկ յուզում երբեք չէր կրած Սիտզա։ Արդարեւ, տ'Ակիէռա կոմսին այցը սովորական բան մը չէր։

Յայտնապէս, լուրջ և ծանր բան մը իր տունը կը բերէր զայն։ Կասթոնի սենեկապանէն իմացած էր Կասթոն ապարանին մէջ անցած դարձածներուն մէկ մասն, գիտէր թէ տ'Ակիէռա կոմսը ստիպուած էր պարսաւել իր բարեկամին ընթացքը։ Անտարակոյս, Ռոսթան ընտանիքին կողմէ կուգար իրեն։ Ա՞ն ալ պիտի ջանար իր ձեռքէն խլելու իր զոհն, իր վրիժառութիւնն։ Ի՛նչ առաջարկ պիտի ընէր։ Նոտարէն ետքը կո՞մսն ալ նոր գին մը պիտի առաջարկէր։ Վերջապէս ի՞նչ պիտի ըսէր իրեն։ Այս ամեն հարցումները զորս ինքն իրեն կուղղէր, վախ, սարսափ կ'ազդէին։ Իր զգացածը երկիւղի կը նմանէր։

Կրնար չընդունիլ կոմսը։ Բայց կարելի՞ էր իր դուռը գոցել Պ. տ'Ակիէռա կոմսին դէմ, մին այն չորս անձերէն որք կը գրաւէին իր կեանքն և զորս ամենէն աւելի կը յարգէր։ Միտքէն իսկ չանցուց։ Եւ յետոյ, կերպով մը քայլ մը առնել չէ՞ր դէպ ի տ'Օրքա՝ իր սէրն, իր տիփին, ընդունելով անոր բարեկամն, գրեթէ եղբայրն և խօսակցելով անոր հետ։

—Օ՛հ, եթէ տ'Օրքաի վրայ խօսի, կը մտածէր, կարելի՛ է որ գաղտնիքս յայտնեմ։

Մարսէլ եւս, հակառակ իր վրայ ունեցած մեծ ազդեցութեան, շատ խռոված էր։ Պատրաստուած էր տեսնել Սիտզան եւ գտած էր ինչ որ կուզէր ըսել անոր. բայց իր նախկին սենեկապանուհիէն իմացածը խռոված էր իր միտքն և տակնուվրայ ըրած էր իր բոլոր գաղափարները։

Մանկամարդ կնոջ տեսքը, որ այնքան քիչ կը նմանէր իրեն նկարագրուած բարոյական հրէշին և զոր ինք երեւակայած էր, հաստատեց Էլիզապէթին ըսածները։ Հիմակ զգացածը զարմանք չէր միայն, այլ տեսակ մը ապշութիւն. Սիտզային առջեւ կը գտնուէր ինչպէս ուղեւոր մը հինաւուրց սֆինքսին դիմացը։

Չէր կրնար իր աչուըներուն հաւատալ, չէր գիտեր ի՛նչ մտածէր։ Կը յուսար տեսնել մին այն կիներէն որոց պէս շատ տեսած էր և որք, յանկամս, կը յայտնեն իրենց ի՛նչ ըլլալը, և ինք կը տեսնէր մանկամարդ կին մը, գրեթէ աղջիկ մը, պարզ, երկչոտ, համեստ, նոյն իսկ ազնուատեսիլ, իր փայլուն կերպարանքին, անկեղծ դէմքին և վճիտ նայուածքին մէջ ունենալով պարկեշտութեան և անմեղութեան այն նշանները որոց վրայ իրեն պէս մարդ մը չէր սխալեր ամենեւին։

Սիտզա թիկնաթոռ մը ցուցուց իրեն և նորէն տեղը նստաւ։

—Տիկին, ըսաւ Մարսէլ նստելով, ուրախ եմ որ վայրկեան մը տեսակցութիւն շնորհեցիք ինծ. յիշեցէք թէ Ռոսթան կոմսին բարեկամն եմ, և անշուշտ այս բանին կը պարտիմ այս շնորհը։

—Արդարեւ յիշեցի, պարոն կոմս, պատասխանեց Սիտզա. բայց զձեզ ընդունելով, ուզեցի մանաւանդ ինքզինքս արժանի ցուցնել այն պատուին զոր կ'ընէք ինծ։

—Մնաց որ, յարեց Մարսէլ, իբր Կասթոն տը Ռօսթանի բարեկամը ներկայացայ ձեր տունը։

Սիտզա խոնարհեցաւ։

—Գիտէք անշուշտ, շարունակեց Մարսէլ, թէ Կասթոն ստիպուած է սենեակէն դուրս չելնել։

—Այո, պարոն, Պ. տը Ռօսթան իմացուց ինծ։

—Կասթոն երբեմն խօսա՞ծ է ձեզ իմ վրայ, տիկին։

—Շատ քիչ, պարոն կոմս։

—Կը ցաւիմ, վասնզի անպատճառ պիտի ըսէր ձեզ թէ խորին բարեկամութիւն կը տածեմ իրեն նկատմամբ։

—Պ. տը Ռօսթան ունեցաւ այդ մոռացումը, պարոն կոմս. բայց ուրիշներ ըսին ինծ։

—Ուրեմն, տիկին, չպիտի զարմանաք այն ձեռնարկին վրայ զոր կընեմ այսօր։ Շատ դժուար, շատ փափուկ պաշտօն մը կը կատարեմ։

—Ձեզ մտիկ կընեմ, պարոն կոմս։

—Բարեկամս, Ռօսթան կոմսը ահռելի կացութեան մէջ կը գտնուի, տիկին, կըրնամ իսկ ըսել թէ վտանգ մը կ'անցունէ։

—Կը սոսկացնէք զիս, պարոն կոմս, ինծ ըսին թէ տկարութիւն մը, խոլջինք մըն է միայն...։

(Շարունակելի)

կը գրէ քանի մը տող, յայտարարելով իշխանուհիանց թէ ինք կամովին ինքնասպան կ'ըլլայ: Ցետոյ ինքզինք վար կը նետէ երկրորդ յարկի պատուհանէ մը, և վանքին քարայատակին վրայ կ'իյնայ շնչասպառ: Սարսափահար մայրապետը անմիջապէս եղելութիւնը կ'իմացնէ Մատրիտի եպիսկոպոսին, որ կը փութայ վանք, և դատական պաշտօնէի մը թոյլ կուտայ—բացառիկ թոյլտուութիւն—կանանց վանք մը մտնելու ի քննութիւն: Վանքին բժիշկն եւ միւս մայրապետք կը վկայեն թէ ինքնասպանը քանիցս ցուցած էր խելագարութեան նշաններ, (ինչո՞ւ համար ուրեմն պաշտօնին մէջ թողուած էր:) Մատրիտի շրջակայքը պարկեշտ եւ բարեհամբաւ ընտանիքի մը կը պատկանէր այս մայրապետ:

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Դատական գործոց Նախարարութիւնը պաշտօնագիր մը ուղղելով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր՝ ծանուցած է թէ վեհ. Սուլթանն իւր հայրագորով գթութեամբ բարեհաճած է ներումն շնորհել Սեբաստիոյ և Էնկիւրիի նահանգաց մէկ քանի գաւառաններու բանտարկելոց ոմանց:

Ս. Պատրիարք Հայրն անմիջապէս հեռագրաւ ծանոյց զայս նոյն տեղերու Առաջնորդաց, հրաւիրելով միանգամայն որ այս առթիւ եւս հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ ընեն վասն կենաց և բարօրութեան վեհ. Սուլթանին:

Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ երեք հարիւր ոսկի ղրկուած է Մալաթիոյ երկրաշարժէն վնասելոց ի նպաստ:

Տեղւոյն գաւառական վարչութիւնը հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնած և յայտարարած է միանգամայն, թէ ամբողջ ժողովուրդը բարեմաղթութիւններ կ'ընեն վասն կենաց վեհ. Սուլթանին:

Կայս. պալատան պաշտօնատար մը երէկ Պատրիարքարան գալով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր յանձնեց՝ Ն. Ամենապատուութեան շնորհեալ Իմթիեազի ոսկի և արծաթ շքադրամներուն վերաբերեալ կայս. Պէրաթները:

Ցունաց Պատրիարքարանի փոխանորդ Գեր. Տ. Փոնթանթինոս երէկ Ազգ. Պատրիարքարան եկաւ և ընդունուեցաւ Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Գաբրիէլ Ծ. վարդապետի կողմէ. Տ. Փոնթանթինոս յետոյ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացաւ և Ն. Ամենապատուութեան շնորհեալ Իմթիեազի ոսկի և արծաթ շքադրամներուն առթիւ յանուն Ամեն. Տ. Նէօֆիդոս Պատրիարքի շնորհաւորութիւններ ըրաւ:

Ներկայ էր նաեւ Գեր. Մաղաքիա Եպիսկոպոս Օրմանեան:

Կարնոյ մեր թղթակիցը մարտ 13 թուականաւ կը հաղորդէ մեզ.

Ամսոյս 3ին սաստ իւր մահկանացուն կնքեց քաղաքիս մեծահարուստ ազգայիններէն Հանէսեան Յակոբ աղան, որոյ յարգելի ժառանգորդք հաճեցան հետեւեալ նուիրատուութիւններն ընել ի յիշատակ իրենց հանգուցեալ հօր և եղբօր:

50	օսմ. լիրայ	Ս. Երուսաղէմայ
100	» »	Կ. Պոլսոյ Ազգ. Հիւանդանոցի
100	» »	Կարնոյ Ս. Եկեղեցեաց տանեաց նորոգութեան ի նպաստ
100	» »	Կարնոյ Ս. Լուսաւորչի վանուց Եկեղեցւոյ շինութեան ի նպաստ
35	» »	Կարնոյ Աղքատաց Խնամակալութեան Սնտուկին
15	» »	Կարնոյ Մուսուրկայ գիւղի մէջ բացուելիք վարժարանին ի նպաստ
50	» »	Արաբկիրու Մայր եկեղեցւոյ տանեաց շինութեան ի նպաստ
250	» »	Արաբկիրու Հանէսեան օրիորդաց վարժարանին
17½	» »	Արաբկիրու աղքատաց գանձանակին

717½ համագումար եօթնհարիւր տասնըեօթուկէս օսմ. լիրա:

Բաբերդէն կը գրեն մեզ մարտ 14 թուականաւ, թէ Կարնոյ առաջնորդ Գեր. Ղեւոնդ եպիսկոպոս Շիշմանեան Զատկի տօներէն անմիջապէս յետոյ Բաբերդ պիտի այցելէ, տեղւոյն եկեղեցական ու դպրոցական կարգ մը խնդիրներու կարգադրութեան համար:

Սէօլէօզի Թաղական Խորհուրդը նամակ մը ուղղելով Պրուսայի Առաջնորդ Գեր. Բարթուղիմէոս Սրբազանին, խնդրած է որ Սելանիկի նախորդ հոգեւոր հովիւ բնիկ Սէօլէօզցի Արժ. Արսէն Ս. քահանայ Խաչեան, որ մայրաքաղաքս կը գտնուի, իւր գիւղը վերադարձուի, որպէսզի այս տօնական աւուրց մէջ հոգեւորապէս մխիթարէ ժողովուրդը:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս մեծաւ շնորհակալութեամբ կը հրատարակէ ի նպաստ հաստատութեանս Ս. Ծննդեան առթիւ մայրաքաղաքիս Ս. եկեղեցեաց մէջ շրջագայած տնակաց հասոյթն:

Ի Գատըգէօյ՝ ընթ. դրամ 1024, ի Գարակէօմրիւկ 423.62½, ի Գում-գաբու (Մայր եկեղեցի) 262.50, ի Կէտիկ Փաշա 191.62½, յՕրթաքէօյ 145.50, ի Պէշիքթաշ 142.25, ի Ղալաթիա 130, ի Սամաթիա (Ս. Գէորգ) 106, յԷնի-գաբու 105, յՈւսկիւտար (Ս. Խաչ) 104.25, յՈւսկիւտար (Ս. Կարապետ) 102.75, ի Մաքրիգեօյ 95.87½, յԷյուպ, Ս. Եղիա 50.75, ի Պէյքօզ 40, ի Գուրուչէշմէ 20. գումար 2944.12½:

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգ. Հիւանդանոցի
Վաւեր Ատենադպիր Վաւեր Ատենապետ
Օ. ԹԱՊԻՊԵԱՆ Բ. Ց. ԽՈՒԹԱՆՊՕԼԼԵԱՆ

Օրթագիւղի Ս. Հռիփսիմեանց եւ Նեկտարինեան աղջկանց վարժարանի ընդարձակ մէկ սրահին մէջ Մանկապարտէզ մը բացուած է ընդ տեսչութեամբ տիկին Մատաղեանցի եւ գործակցութեամբ երկու կարող եւ վարժ դաստիարակուհեաց. Ներկայ ազդարարութեամբ կուզամք ծանուցանել յարգոյ գիւղացւոց թէ՝ Մանկապարտէզը արդէն կը շարունակէ քանի ամիսներէ ի վեր ամենայն կանոնաւորութեամբ. Տիկին Մատաղեանցի անունը արդէն ինքնին մեծ գրաւական մ'ըլլալով գործին յաջողութեան, կը յուսամք թէ ծնողք օգուտ պիտի քաղեն այս դաստիարակութեան գեղեցիկ դրութենէն, ուղարկելով իրենց զաւակները ի նոյն Մանկապարտէզ, ուր պիտի գտնեն ամեն տեսակ ընտանեկան խնամք:

Մուտքը ձրի է եւ դպրոցական ամեն պիտոյք պիտի հայթայթուին խնամակալութեան կողմէ:

Ամրան եղանակին տղայք պիտի զբօսնուն եւ իրենց վարժութիւնները պիտի կատարեն ընդարձակ մասնաւոր պարտէզի մը մէջ:

22 մարտ 1893 [Կնիք Թաղ. Խորհրդոյ]
Օրթաքէօյ 521 1—3

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Ֆասուլեաճեան Թատերախումբն հարկ եղած նախապատրաստութիւնները տեսած է մարտ 31 ի չորեքշաբթի գիշերը Բերայի Վերտի թատրոնին մէջ ներկայացնելու համար Ռոմանոս Էֆ. Սէթէֆճեանի նոր հեղինակութիւնը, հայերէն լեզուաւ, «Գէբէլը-Տանէն [illegible]», թատերախաղ հինգ արարուածով: Գլխաւոր անձերն են՝ Արգամ (Թովմաս Ֆասուլեաճեան), Նազենիկ (Տիկին Պայծառ Ֆասուլեաճեան), Վարդենի (Օր. Բնար) և խումբին միւս դերասանք ու դերասանուհիք: Ներկայացումն յաջող ու շքեղ ընծայելու համար ջանք չէ խնայուած թատերապետին կողմէ: Սոյն ներկայացում կազմակերպուած է մասնաւորապէս ի նպաստ տիկին Պայծառ Ֆասուլեաճեանի:

Թէ հեղինակը և թէ նպաստաւորեալը արժանի են թատերասիրաց համակրանքին ու քաջալերութեան, առաջինն իբրեւ հին հեղինակ մը, որ Նաումի թատրոնի թուականէն ինքզինքը նուիրած էր թատերական հեղինակութեանց և Տիկին Ֆասուլեաճեան, իբր վաստակաւոր դերասանուհի մը որ իւր կեանքին մեծագոյն մասը նուիրած է հայ բեմին:

Վաղը, ՍՈՒՐԲ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, Արեւելք չի հրատարակուիր:

Արտաքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Կայս. աւագ թիկնապահի բարձր տիտղոսը շնորհուեցաւ Հիճազի կուսակալ Նաւային Միւշիր Ահմէտ Րաթիպ փաշայի, որ կը պահէ Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովոյ անդամակցութեան պաշտօնը:

Գօնիայի նահանգին կեդրոնական Նայիպ անուանեցաւ Հասիպ էֆէնտի, նախկին Նայիպ Բաբերդի:

Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Օրէնպուրկ քաղաքի Միւֆթի և տեղւոյն Իմամ ժողովրդեան պետ Մէհմէտ Բարսէլթանօֆի:

Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ տեղւոյն Իմամ Ֆէյզուրահիմ Տալաօֆի:

Ի ՆՇԵՑ. ՊԱԼԱՏ.— Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Էվգաֆի ու Կրթական գործոց Վսեմ. Նախարարներն երէկ կայս. պալատ երթալով ստացան վեհ. Սուլթանի հրամանները:

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.— Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն եւ Ելմտական Նախարար Վսեմ. Ահմէտ Նազիֆ փաշա երէկ խորհրդակցութիւն մը կատարեցին ելմտական խնդրոց վրայ:

—Աւստրիական դեսպան Պառոն Փօն Գալիչէ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ:

ՇԷՅԽԻՍԼԱՄ.— Վեհ. Սուլթանն Իմթիյազ պատուանշանի արծաթ շքադրամը շնորհած է Իւր Ներկայութեանը կրօնական ընթերցուածներ կատարող կրօնականաց:

ՀԷՍՍ ԴՈՒՔՍԻՆ որդին Էրնեստ իշխանն իւր կնոջ և հետեւորդաց հետ նախընթաց օր մայրաքաղաքս ժամանեց: Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ կայս. թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա շոգենաւ երթալով յանուն Ն. Վեհափառութեան բարի գալուստ մաղթեց:

Իշխանն ու իշխանուհին՝ ընկերակցութեամբ Ահմէտ Ալի փաշայի, որ իրենց հիւրամեծար կարգուած է, երէկ պալատական կառքերով այցելեցին Պոլսոյ նշանաւոր վայրերն և ի միջի այլոց Թոփգաբու պալատը, կայս. Թանգարանը, գեղարուեստից վարժարանը, Այասօֆիան, Պայազիտի ու Սիւլէյմանիյէի մզկիթները, Սպարապետի Դուռն ու Մեծ Շուկան:

ԱՐԿԱԾԵԱԼ ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԸ.— Այն անձինք, որք կիրակի գիշեր Սարայ Պրունի առջեւ ընկղմեալ Ղայէէի շոգեմակոյկին մէջ գտնուողներն ազատելու համար օգնութեան փութացած էին, վեհ. Սուլթանին հրամանաւ կայս. պալատ հրաւիրուեցան, ուր Իֆթար ըրին և միանգամայն ստացան Ն. Կ. Վեհափառութեան կողմէ շնորհեալ Ազատաբարի Շքադրամներ և դրամական պարգեւներ:

Ասոնք երախտագիտական ուղերձ մը մատուցանելով յատս կայս. գահոյից ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրած են վասն կենաց և բարօրութեան վեհ. Սուլթանին:

Այդ անձինք են՝ Մախսուսէի [illegible] շոգենաւէն՝ նաւապետ մը ու երեք նաւաստիներ, [illegible] շոգենաւէն՝ երեք ղեկավարներ ու հինգ նաւաստիներ: Կէմլիկ շոգենաւէն՝ ինը նաւաստիներ, Լուսեան, Ունճեան և ընկերութեան [illegible] շոգենաւէն՝ երկրորդ նաւապետը ու երկու նաւաստիք, Շիրքէթի Խայրիյէի 14 թիւ շոգենաւէն՝ նաւաստի մը, նոյնպէս հինգ մակուկավարներ:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ մաքսատան մէջ գործուած զեղծումները քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովն իւր պաշտօնն աւարտած ըլլալով տեղեկագիրն երէկ մատոյց Մաքսային վերատեսուչ Վսեմ. Հասան Ֆեհմի փաշայի: Վերջերս կատարուած քննութեամբ հաստատուած ըլլալով որ տասնմէկ պաշտօնեայք եւս մասնակից են այդ զեղծմանց, յանձնաժողովս այնոնց նկատմամբ պատրաստած տեղեկագիրն եւս մատոյց Ն. Վսեմութեան: Յանձնաժողովս հարկ դատած է ձերբակալել տալ երկու դրամապաններ ([illegible]):

Հասան Ֆեհմի փաշա այդ տեղեկագրերն իւր կողմէ պատրաստուած տեղեկագրով մը պիտի մատուցանէ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին:

Պետական Խորհուրդը պիտի որոշէ այն մարդիկն, որ պիտի գրաւեն այդ պաշտօնները:

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՔ.— Ըստ տեղեկութեանց Հագիգաթի, Յունաց, Հայոց և Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքարանները խնդրած են Դատական Նախարարութենէն, որ Զատկական տօնին առթիւ առժամաբար ազատ արձակուին թեթեւ յանցանքներու և պարտուց համար բանտարկեալները: Դատական Նախարարութիւնը ծանուցած է զայս Ոստիկանութեան Նախարարութեան:

ԿԱՐՆՈՅ թղթատարն այս շաբթու որոշեալ ժամանակէն ուշ հասած է ի Կարին, որովհետեւ Կ. Պոլսոյ թղթատարը տանող շոգենաւը ժամանակին չէ կրցեր Տրապիզոն ժամանել և Տրապիզոնի ու Կարնոյ մէջտեղը գտնուած լեռներուն վրայ ձիւնախառն փոթորիկներ կը տիրեն:

—Այս շաբթու Կարնոյ Բասէն գաւառակի ճամբուն վրայ գտնուած Տէվէ Պօյնու լերան վրայ տիրող ձիւնախառն փոթորիկներուն պատճառաւ ուղեւորք մեծամեծ դժուարութեանց հանդիպած են և կ'ըսուի թէ մարդու և անասնոց կորուստ պատահած է:

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ Խորհուրդն իւր այս աւուր նստին մէջ նկատողութեան պիտի առնու Սուրիական Տրիպոլսէն ի Պիրէճիք շինուելիք երկաթուղւոյն համար եղած երկու առաջարկները՝ որոց մին Պ. Քաբուալի կողմէ մատուցուած է և մին ալ Եուսուֆ Մութրան էֆէնտիի կողմէ:

ՑՈՅՑ ԲԱՐԵԲԱՐՔ.—Ամենէն նախանձելի, ամենէն գեղեցիկ մրցումն է ա՛յն զոր կը մղեն յոյները՝ բարերարութեան մեծածաւալ ասպարէզին մէջ: Մարդ աշխարհ սքանչացումով կը համակուի ի լուր այն շքեղ բարեգործութիւններուն որք իրարու կը յաջորդեն անդուլ անխոնջ: Այսպէս, Սելանիկի Քարաֆերիէ գիւղաքաղաքին բնակիչներէն Տիմիթրի Բախթիվան անուն յոյն մը որ վաճառականութեան համար Պոլիս գալով մեռած էր, ինչպէս որ կենդանութեանը երկու հարիւր ոսկի նուիրած էր իւր բնակավայրի դպրոցներուն, մահուընէ ետքն ալ կտակով թողեր է հարիւր ոսկի եկամուտ բերող կալուած՝ նոյն հաստատութիւններուն: Բարերարեալները շնորհակալութեան գիր մը ուղղեր են հանգուցեալի այրիին: Բնիկ Սելանիկցի և այժմ Մարսիլիա բնակող Բրասաքաթի անուն հելլենուհի մը՝ իմանալով յոյն բարերարներու մրցումը՝ բարի նախանձ մը կ'ունենայ և ինքն ալ կ'ուզէ մասնակցիլ այս ազնիւ պայքարին. երեք հարիւր հազար ֆրանք կը ղրկէ Աթէնքի իգական բարեգործական մարմնոյն՝ պատուիրելով որ այդ գումար յատկացուի հիւանդանոցի մը շինութեան:

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ Մատէն գաւառակին մէջ եղած յորդառատ անձրեւներէն 98 տուներու, խանութներու և բաղնիքներու պատերը փլեր են: Արղընիի գիւղաքաղաքին մէջ եւս հարիւրէ աւելի տուներ փլեր են: Փետրվար 18ին ու 19ին պատահած երկրաշարժէն Սեւերեկ գաւառակի քանի գիւղերուն մէջ 43 տուներ փլեր են, սակայն մարդու կորուստ չէ պատահեր:

ԱՆԲԱԽՏ ԳՈՂ ՄԸ.—Անցեալ չորեքշաբթի հինգշաբթի լուսնալու գիշերը, Աստուծոյ այն արարածներէ մին որք մեծ մասամբ գիշերը միայն դուրս կ'ելնեն իրենց արհեստին բերումովը, խոշոր քայլով մը կը մտնէ Կարապետ Պասմաճեանի տունին պատուհանէն ներս և, մինչ տնեցիները կը քնանային նոյն սենեակին մէջ, կամացուկ մը կ'առնէ՝ Կարապետ աղային ժամացոյցը, շղթան, քաճկոնակը, թիկնոցը, լօդիկը, գօտին և ետ կը դառնայ՝ առանց անհանգիստ ընելու քնացողները: Ասոնք շատ անհաճոյ տպաւորութեան կ'ենթարկին երբ կը տեսնեն յիշեալ առարկաներու բացակայութիւնը: Կարապետ աղա ճարահատած և սրտաբեկ՝ կ'ելնէ շուկայ կերթայ ու խանութին առջեւը նստելով տխրաբար կը մտածէ: Անդիէն աղիէն ձայն մը կուգայ ականջին. «Ծախու շղթա՞յ». Կարապետ աղա վեր կ'առնէ գլուխն ու կը տեսնէ գաղթական մը շղթայ մը ձեռքը բռնած որ անկից կանցնէր ծրար մըն ալ ունենալով անութին տակ. Ի՞նչ կըլլայ մարդուն ապշութիւնը երբ կը ճանչնայ իր անհետացած շղթան. անմիջապէս կը կանչէ մարդը և կը հարցնէ թէ՝ այդ շղթային հետ ուրիշ առարկայներ ալ կա՞ն, անո՞նք ուր են: Գաղթականը կը շփոթի, կը կմկմայ. Կարապետ աղան մօտիկ ոստիկանատունը կ'առաջնորդէ գաղթականը, որուն ծրարը խուզարկուելով՝ մէջէն ելան՝ ժամացոյցը, քաճկոնակը, լօդիկը և գօտին. Մնացածներն էին երկու սաւան, զոր գիշերները կը ծախէ եղեր:

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ընկերութիւնը հարկ եղած ձեռնարկներն ըրած է Շիշլիի գիծն մինչեւ Արուեստահանդէսին տեղը՝ Իզզէթ Փաշա Ջիֆթլիկի երկարելու համար:

ՀԱՑԱԳՈՐԾ մը՝ Նիքօլի Տիմիթրի՝ աղերսագիր մը մատուցանելով Քաղաքապետութեան՝ երեսուն և մէկ տարուան մենաշնորհ խնդրած է [illegible] հաց պատրաստելու համար:

ԱՓՐԻԿԵԱՆ Տրիպոլսոյ Պալա անուն տեղը պալարաւոր ժանտատենդ (Թէֆօ) երեւան եկած ըլլալով, Առողջապահական Վարչութեան կողմէ այսօր երկու բժիշկներ Աֆրիկեան Տրիպոլիս պիտի ուղեւորին:

ՍՈՒՐԷԻ Հիւմայունը փոխադրող շոգենաւը Պէյրութ ժամանած է: Նուիրական կարաւանն արժանավայել պատիւներով ընդունուեր և դէպ ի Մէքքէ ճամբայ ելեր է:

ԿԱՅՍ. ԹԱՆԳԱՐԱՆԻՆ վրայի յարկն յատկացուած է եգիպտական, ասորական և քաղդէական հնութեանց: Հարկ եղած կարգադրութիւնք աւարտած ըլլալով, այդ յարկն երէկ բացուեցաւ այցելուաց:

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼՍՈՅ կուսակալութիւնն առողջապահական շղթայ մը հաստատած է՝ արգիլելու համար ի Պուլկարիա երեւան եկած անասնոց հիւանդութեան ճարակումն արգիլելու համար: Այդ առթիւ կատարուած գործողութիւնները քննելու համար ղրկուած առողջապահական պաշտօնեայք իրենց պաշտօնն աւարտելով մայրաքաղաքս դարձած և տեղեկագիր մը մատուցած են ձեռնհաս իշխանութեան:

ՖԱԶԼԸ ՓԱՇԱ, հրամանատար Գ. զօրաբանակին (Մանասդըր), երէկ մայրաքաղաքս եկաւ արձակուրդով:

ՊԱԼԹԻԿ ծովու ռուսական շոգենաւային ընկերութեան [illegible] շոգենաւն, յորում կը գտնուէին 52 ուղեւորներ և 728 ռուս գաղթականներ, երէկ Օտեսայէն գալով Վոսփորէն անցաւ և ուղղակի Վլատիվօսթօք ուղեւորեցաւ:

ՖԻԼԻՊՊԷի մէջ գտնուած յունաց Այաքիրիաքի անուն եկեղեցին Պուլկարաց յանձնուած ըլլալով, տեղւոյն յունաց Մետրապոլիտ Տ. Տիմոթէոս հեռագրեր ուղղելով Ֆերտինանտ իշխանին ու Պ. Սթամպուլօֆին՝ բողոքեր է:

ԿԱՐՆՈՅ Րէժիի վերատեսչութիւնը տեսչութեան փոխուած և միացուած է Տրապիզոնի վերատեսչութեան հետ:

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Պ. Իսաքօ մեր թատերապետներուն չէր նմաներ. գաւառները շրջելով քչիկ քչիկ դրամ կը ժողուէր եւ երբ կը տեսնէ որ իր հաւաքած գումարը հարիւր քսան ոսկի կ'ըլլայ, ա՛լ այսչափը բաւ համարելով կ'ելլայ մայրաքաղաքս կուգայ: Բերա, Եէնի-Չարշըն սենեակ մը կը վարձէ և իր սիրելի գանձն հոն կը պահէ: Բայց այդ տունին մէկ ուրիշ վարձակալը խտղտիչ հոտ մը առած էր, ինչպէս կատուն կառնէ պանիրին հոտը: Թատերապետին բացակայութենէն օգուտ քաղելով, անցեալ օր կը մտնէ անոր սենեակն ու երեւան կը հանէ թաքուն գանձը, զոր իր գրպանը կը փոխադրէ: Թատերապետը քիչ կը մնայ որ խելայեղի երբ կը տեսնէ իր սիրելի, քրտնաջան գանձին անյայտացումը. անմիջապէս ոստիկանութեան կը վազէ, ցաւած սրտով կը պատմէ եղելութիւնն ու կը յայտնէ թէ որու վրայ կը կասկածի: Ցիշեալ վարձակալն, որուն գող անունը պիտի տանք, և իր կինն — ո՛ր գործին մէջ կին չկայ — ոստիկանութեան կողմէ կը ձերբակալուին: Կ'ըսուի թէ թատերապետն այնքան զգածուած է այս եղերական դէպքէն որ միտքը դրեր է, առիթը ձեռք ձգելուն պէս, թատերախաղ մը յօրինել այդ դէպքի մասին և ներկայացնել:

ԲԵՐԱՅԻ ԹԱՏՐՈՆՆԵՐԸ

Պ. Քլօտիւսի խումբին կողմէ երեք գիշերուան համար ծանուցուած ներկայացումը տեղի չունեցաւ զատկական տօներու պատճառաւ: Կերեւի թէ թատրոնին Տնօրէնութիւնը քիչ մը ուշ,—յայտարարութիւններն հանելէն ետքը,—յիշած էր թէ Աւագ շաբաթ է: Մինչեւ կիրակի դադար: Կիրակի գիշեր, վերջնիթեր ներկայացում Պ. Տէրէմսի:

* *

Պ. Սանտրէի խումբը որ Թէփէ-Պաշըի թատրոնին մէջ իր անյաջող ներկայացումները դադրեցունելու ստիպուած էր, այսօր Աղեքսանդրիա կ'ուղեւորի: Մայիսի վերջերը մայրաքաղաքս պիտի դառնայ, ամառնային ներկայացմանց համար:

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ, Բերայի ու Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի մնան վաղը, հինգշաբթի, և յառաջիկայ երկուշաբթի:

Երիտասարդ մը հմուտ Հայ. Տաճկ. Ֆրանս. Անգլ. լեզուաց եւ Տոմարակալութեան, տեղեակ վաճառականական գործոց, կը փափաքի մօտակայ գաւառներն կամ այլուր պաշտօն ստանձնել: 501 2—3

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ Պ. Շ. ՏԻՒՓՈՒԻԻ

ՓԱՐԻԶ, 4 Ապրիլ.—Նախարարութիւնը վերջապէս կազմուեցաւ հետեւեալ կերպիւ.

Պ. Տիւբիւի նախարարապետ և ներքին գործոց
Տըվէլ արտաքին գործոց
Բէյտրալ ելմտական
Կէռէն դատական
Բուանքարէ կրթական
Զօր. Լուազիյօն պատերազմական
Ծովակալ Րիէօնիէ ծովային
Վիէտ հանրային շինութեանց
Թէռիէ առեւտրական
Վիժէ երկրագործական նախարար.
Տէլքասէ խորհրդական գաղթականութեանց նախարարութեան:

Պ. Կէռէն Ծերակոյտի միակ անդամն է որ այս նախարարութեան կ'անդամակցի:

ՀՌՈՄ.— Էլիզապէթ կայսրուհին Աւստրիոյ Միրամար զբօսանաւով Նաբոլի հասաւ:

ՊՈՒՔՐԷՇ.—Երեսփ. Ժողովը քուէարկեց արհեստական կրթութեան վրայ պատրաստուած նոր օրէնքը: Ցետոյ նիստերը դադրեցուց՝ արեւելեան Զատկի տօնի առթիւ:

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 24 Մարտ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110 ⁵/₈
3 » Փարիզի	22 82¼

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]	24 29½
Բերայի մէջ	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	24 28
Կէս օրին	24 28
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ	83 28
» » ժամ 5ին	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

[illegible] Ա. Սէրի	56 25
» »	34 75
» »	25 08

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

Սոսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 20
Քրէտի Ժէնէրալ	»	8
Պանք տը Փօնա	»	4 35
Սոս. Շանժ է վալէօր	» »	4 32
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	16 36
Թրամուէյ	» »	585
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	»	510
Ռումելիի Երկաթուղի	Ֆր.	93 ½
Բաժնեթուղթ Լաւ [illegible]		64 ½

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 30
Անգլիական ոսկի	»	110 03
Մաքր Գերմանական ոսկի	»	107 20
Իմպէրիալ	»	90 20
Քըլինիգ	»	51 45
Ռուպլ [illegible]		8 77
Մէճ. արծաթ [մաքր.]	»	107 38
Մանր արծաթ	»	102 30
Մէթալիք	»	95
Թասֆիյէ		— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 4 Ապրիլ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	97 07
» » 4½ %	106 45
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 20
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	481 25
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	437 50
Օսմանեան երկաթուղի	93 50
» Րէժիի բաժնեթուղթք	372 50
Պանք Օթօման	606 87
Քրէտի Լիօնէ Գ.Կ.	775
Իտալական Ռանթ 5 %	93 05
Եգիպտական միացեալ	508 75
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 145
Օսմանիյէ Օսմանեան քոնսօլիտէ)	381 87

ԼՈՆՏՈՆ, 4 Ապրիլ

Անգլ. քոնսօլիտէ	98 56
Օսմ. » Սէրի Դ.	22 25
» » » Ա.	56 25
» » » Բ.	34 75
» » » Գ.	23 87
Օսմ. փոխառութիւն 1871	101 37
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	98 37
Պանք Օթօման	14 25
Այտընի երկաթուղի Ն. Ք.	16
Գասապայի երկաթուղի	15
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)	100
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տոմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	104
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 336

ՎԻԵՆՆԱ, 4 Ապրիլ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121 80
» Փարիզի	48 35
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթ	184 50
» Երկաթուղի	51 60

ՊԵՐԼԻՆ, 4 Ապրիլ

Օսմանեան Երկաթուղի	94
Օսմ. Րէժի	190
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 335
» Փարիզի »	80 90

ՓԱՐԻԶԻ ՓԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ՓԱՐԻԶ, 5 Ապրիլ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	97 07
Եգիպտական միացեալ	— —
Օսմ. քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 42
Օսմ. երկաթուղի	— —
Օսմ. Րէժի	384 37
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	— —
Բրիօրիթէ Թիւրք	— —
Պանք Օթօման	608 12
Օսմանիյէ	— —

ՆԱՄԱԿ ՇԻՔԱԿՕՅԷ

ԼԱ ՌԱՊԻՏԱ ՎԱՆՔԸ Ի ՃԷՔՍԸՆ ԲԱՐԿ.—ՄԵՔՍԻԿԵԱՆ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆՔ.—ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԹՆԴԱՆՕԹԸ:

Ցուցահանդէսի պուլկարական պատուիրակ Բռօֆէսէօր Ժ. Վ. Շօրօֆ Շիքակօ հասաւ:

—Երբ Գօլօմպոս 1492 ի տարիները թշուառ կը թափառէր Սպանիոյ մէջ իրեն յաւակից և մտերիմ գաղափարակից մը գտնելու համար, Ֆրանչիսկեան եղբարց տրամադրութեան տակ գտնուող Լա Ռապիտա վանքը մտաւ օր մը, ուտելիք խնդրելու և փորը կշտացնելու համար. Գօլօմպոս ամենայն սիրով ընդունուեցաւ. վանքին գլխաւորը՝ հայր Մարչենա՝ կրթեալ կրօնական մըն էր. և Ֆերտինանտ ու Իզապէլլայի արքունեաց մէջ մեծ յարգ ունէր: Գօլօմպոս վանահայրին յայտնեց իր գաղափարը՝ Ամերիկայի մը գոյութիւնը. այս կարծիք տարօրինակ չ'երեւցաւ վանահայրին որ խօստացաւ զինքը թագուհւոյն ներկայացնել որ նոյն ժամանակ Կրէնատայի պաշարմամբ զբաղեալ էր: Ամերիկացիք խորհելով որ եթէ այդ հմուտ վանահայրը Գօլօմպոսի ցաւերուն դարման մը չը գտնելով արքունեաց ներկայացուցած չըլլար, և այդ նշանաւոր վանքը գոյութիւն ունեցած չըլլար, թերեւս Ամերիկան չի պիտի գտնուէր և իրենք ալ ազգ մը չի պիտի կրնային ըլլալ, ուստի շինել որոշեցին Լա Ռապիտա վանքը ի Ճէքսըն-Բարգ. և այսօր, աշխարհահանդէսը այցելող մը, տեսնելով այս վանքը, պէտք չ'ունենար այլեւս պատմութեան չորս հարիւր էջերը թղթատել տեսնելու համար անվեհեր նաւաստին՝ Գօլօմպոս, ծնրադրեալ բարեսիրտ վանահօրն առջեւ: Այս վանք Միչիկան լճին եզերքը շինուած է. ճիշդ հին վանքի մը պատերով և ղանգակատունով: 60,000 տոլար ծախք եղած է:

—Մեքսիկական ամբողջ ցուցադրութիւնը 5000 մետրէ կը բաղկանայ որուն երեք հարիւրը հասած և միւսներն ալ ճամբայ ելած են. գլխաւորապէս հանքաց և արուեստագործութեան շէնքերուն մէջ լաւ ցուցադրութիւնք պիտի ըլլան, հանքաբանութեան շէնքին մէջ ոսկւոյ արծաթի և պղնձի մեծ ցուցադրութիւն մը. Մեքսիկեան կեդրոնական երկաթուղւոյ ընկերութիւնը փոխադրութեանց շէնքին մէջ մեծ ցուցադրութիւններ պիտի ընէ և երկրագործութեան շէնքին մէջ ալ ծխախոտի շաքարի և խահուէի ցուցադրութիւնք:

Ցատուկ պատգամաւորութիւն մը ղրկուեցաւ Նախագահ Քլիվլէնտին՝ իր նախագահական հանդէսին օրը հրաւիրելով գալ և անձամբ բանալ Գօլօմպեան աշխարհահանդէսը մայիս 1 երկուշաբթի առաւօտ ժամը 10ին:

—Կառավարութեան շէնքին մէջ զետեղուեցաւ Ամերիկայի ամենէն մեծ մէկ թնդանօթը. այս վիթխարի թնդանօթ թէպէտեւ Քրուփինին չափ մեծ չէ, բայց Ամերիկայի ամենէն մեծն է 36½ ոտք երկայն և 58 թօնօ կը կշռէ: Քրուփինն ալ, որ Քրուփի ցուցադրութեան ամենէն հետաքրքրաշարժ առարկայն պիտի ըլլայ, 128 թօնօ է, և 48 ոտք երկայն: Հ. Ա.

ԿԱՒԿԱՍԵԱՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

«Հայոց լեզուի ուղղագրութիւնը», կազմեց Մ. Աբեղեան. Թիֆլիս, Տպ. Շարաձէ, գինն է 50 կոպէկ:

Հայոց լեզուի ուղղագրութեան ուղեցոյցի կարիքը վաղուց զգալի է: Ո՛չ միայն պետական դպրոցներից եկած երիտասարդները, ո՛չ միայն ինքնակրթութեամբ պարապողները, մեր դպրոցների աշակերտները, այլ և մեր ուսուցիչները շօշափել են այդ կարիքը: Ուղղագրութեան բազմատեսակութիւնը մեզանում քմահաճութեան է հասնում:

Ամեն անհատի չէ տրուած քննական հայեացքով կարգել մեր նշանաւոր հեղինակների վաստակները, համեմատել իրար հետ, տարբերել մասնաւորը ընդհանուրից, անձնական անհիմն կարծիքը՝ պատմական-ստուգաբանական գրութիւնից, և ըստ այնմ վարուել: Ընդհակառակն աւելի շատ է նրանց թիւը, որոնց գործը վերջին տպաւորութեան արդիւնք է: Անձնական համակրանքն էլ այս դէպքում պակաս տեղ չէ բռնում:

Բազմիցս նկատուած է, թէ ուղղագրութեան մէջ միատեսակութիւնը անհրաժեշտ է: Եւ այդ շատ իրաւացի է: Բայց արի՛ք, մտէք մեր դպրոցներից մէկը, որը կուզենաք, և կը տեսնէք մի քանի տեսակ ուղղագրութիւններ: Մենք ունենք պարբերական հրատարակութիւններ, որոնց ուղղագրութիւնը հաստատ հիմք չունի, ուստի և նմանահնչիւն բառերը մի քանի տեսակ են գրւում: Կան օրինակ, որ ընդունում են Նախնեաց ուղղագրութիւնը․ գրում են՝ նուէր, պատուէր, Աստուած․ բայց՝ ապրուած, հաստատուած, հաւէ։ Այս ինչ է նշանակում․ Նախնեաց ուղղագրութեամբ գրել միայն այն բառերը, որոնք գործնական էին Նախնեաց ժամանակ․ իսկ երբ այդ բառերին նման հնչուող նոր բառեր պիտի գրենք (բաղաձայնից յետոյ վ ձայնը, որ նախնիք ուով են գրել), վարւում ենք անհիմն կանոնով։

Այսպիսի մի ժամանակում ակնարկիս ճակատին գրուած գրքի լոյս տեսնելը աւելի քան ի դէպ է։

Պ. Մ. Աբեղեանի գիրքը երկու մասից է կազմուած։ Առաջին մասը կազմում են «Հայոց լեզուի հնչիւններն ու այբբենարանը»։ Երկրորդ մասը իսկական ուղղագրութիւնն է, որտեղ մտնում են՝ ա) Տառերի գրութիւնը, բ) Բաղադրեալ բառերի գրութիւնը, գ) Տրոհութիւն և դ) Առոգանութեան նշանների գործածութիւնը։ Գրքի վերջը յարգելի հեղինակը մի ցուցակ է դրել, ուր ընթերցողը կարող է գտնել այն բառերը, որոնց գրութեան ձեւին լաւ գիտակ չէ ինքը։

Հնչիւնների էութիւնը բացադրելուց յետոյ՝ հեղինակը առաջ է բերում իւր մշակած առաջնորդող կանոնները։ Այդ կանոնների համար գրքիս կազմողը հետեւեալ երկու տեսակէտն է ունեցել․ — հնչիւնական և պատմական-ստուգաբանական։ Կան բառեր, որոնք գրւում են արտասանութեան համեմատ, բայց և կան՝ որոնց համար կենդանի խօսքը չէ կարող առաջնորդ լինել։ Եթէ կենդանի արտասանութիւնը մեզ համար միակ առաջնորդ ընտրենք, եթէ նրան համակերպինք անպայման, այն ժամանակ պէտք է մեր ուղղագրութեան շէնքը հիմնովին տապալենք, և նրա տեղ մի նորը կանգնենք, որը սակայն նոյնքան յաջողութեամբ կը բարձրանայ, որքան բաբելացոց անխորհուրդ աշտարակը բարձրացաւ։ Ուստի այնտեղ, որտեղ կենդանի խօսքը կասկածաւոր առաջնորդ է, անհրաժեշտ է դիմել բառի գործածութեանն իւր անցեալում և նրա ստուգաբանութեանը։ Այսպէս վարուելով և գրքիս հեղինակը, բնականաբար թողել է ուղղագրութեան այն ձեւերը, որոնց գործածութեան համար տակաւին ոչ գիտնական և ո՛չ իսկ գործնական հիմքեր կան։ Առհասարակ մեր հեղինակը ուղղագրութեան այն ձեւն է ընդունում, որ գործածելի է եղել հնում և այսօր եւս ամենաճիշդն է համարւում, ըստ որում նրան են հետեւել և հետեւում մեր աչքի ընկնող հեղինակները։

Հեշտ չէ մեր ուղղագրութեան գրականութեան աղքատութեան մէջ «Ուղղագրութիւն» սովորցնող մի գիրք կազմել։ Բայց Պ. Աբեղեանը խղճմտաւոր ուսումնասիրութեամբ կարողացել է իւր գրքի մէջ ամփոփել գրեթէ այն ամենը ինչ որ անհրաժեշտ է ընտրած նպատակին հասնելու համար։ Առաջին փորձը լինելով այդ, չէ կարող ի հարկէ պակասութիւններից բոլորովին զերծ լինել, որոնք նրա երկրորդ հրատարակութեան մէջ, յուսով ենք, չեն պատահիր։ Բայց որ այդ գիրքը այժմ կարող է լիապէս գոհացնել Հայոց լեզուի ուղղագրութիւնը սովորել ցանկացողներին՝ անկասկած է։

Թիֆլիզ   Ե. Ճուղուրեանց

Գաւառական լուրեր

ԵԴԵՍԻԱ, 3 մարտ

Վեհ. Սուլթանի ծննդեան 51րդ տարեդարձը՝ արժանավայել շքով և մեծ ոգեւորութեամբ հոս եւս տօնեցաւ։

—Քաղաքապետական խորհրդոյ ընտրութիւնք, որք բաւական մրցմանց տեղի տուին, վերջացան անցեալ շաբթու, հետեւեալ արդեամբք․

Ընտրեալք	
6	Թուրք
2	հայ
1	հայ-բողոքական
1	ասորի
10	

—Ձեռնարկուած է Վարչական ժողովոյ և Նախնական դատարանի անդամոց մասնակի վերակազմութեան։

—Թէեւ ժամանակէ մ'ի վեր քանի մը տեսակ հարբուխ, կամ տանկի նմանող հիւանդութիւնք կան քաղաքիս մէջ․ բայց փառք Աստուծոյ, ոչ վտանգաւոր հանգամանք մ'ունին, և ոչ անցեալ տարիներու պէս այնչափ յաճախադէպ են։

—Ձմռան յետնորդ ամիսը, փետրվար, անձրեւային հեղեղներու շռայլ տարափներով փակեց ձմրան շրջանը ի գոհութիւն երկրագործայ։ Ի ջատագովութիւն անհետացող ձմրան՝ հարկ է խոստովանիլ թէ յոյժ «քաղաքավարի» ընթացք մ'ունեցաւ իւր ակնկալելի դառնաշունչ խստութեամբ այնչափ չնեղելով գաւառիս բնակիչները, որք ձմեռնավայել ցուրտ զգալու արժան հազիւ 8-10 օրեր անցուցին, յունուարի կիսէն վերջ։

—Ցորենի գինն անկում մը կրած է մարախի ձայնը քիչ լսուելուն և ցանքերուն բարեյաջող պայմանաց մէջ գտնուելուն պատճառաւ։

—Փետր. 18էն սկսեալ, հոս մերթ ընդ մերթ տեղի կունենան երկրաշարժի ցնցումներ։

Ամենէն ահարկու ցնցումն՝ փետ. 18ի գիշերը ժամ 7 ½ի միջոցին եղաւ, յորում խոր քուն եղողներն անգամ ընդոստ արթնցան շարժման սաստկութենէն, որ քաղաքիս մէջ բաւական շէնքեր ճեղքեց եւ թեթեւ պատեր կործանեց։ Փառք Աստուծոյ մարդու կորուստ չկայ։

Վնասք աւելի մեծ են գիւղերու մէջ, յորս կըսուի թէ փլատակաց տակ մնացող ալ կայ։

Նոյն գիշերուան շարժի մասին, աւելի ծանր լուրեր կառնուին Եփրատայ միւս եզերքի վայրերէն, և մինչեւ իսկ գետին մօտակայ յայսկոյսներէն, յորս տեղ տեղ պատահած լերանց պատառուածքներու անկումներ կը ծանուցուին։

Տեղւոյս հասարակութիւնն՝ յոյժ մտահոգութեան մատնուած կը գտնուի այս երկրային շարժումներէն, որք հոս հազուադէպ են։

* * *

Քարոզն ներէր.— Գաւառացի ենք․ ուրեմն կը հասկցուի որ գէթ կիրակիները եկեղեցի կերթանք։

Այս կիրակի ալ —28 փետրվար— ամէն անգամուան պէս, ժողովրդէն հազարաւորք՝ ուս ընդ ուս խռնուած կարգերով՝ իբրեւ մեծ զանգուած մը բռնած է Ս. Աստուածածնի տաճարին լայնածաւալ տարածութիւնը, որուն ընդարձակութեան հաւասարող եկեղեցիներ՝ չկարծուիր որ շատ գտնուին ի Թուրքիա։

Ճաշու գրքէն վերջն է, թափառայածի հովեր ունեցող քահանայ մը, որ լուրջ հաշիւներէ չհասկցողի մը երեւոյթը կը մատնէ, առանց՝ ժողովրդեան հոգեւոր պահանջքը իւր կարողութեան հետ համեմատելու խղճմտութեան, համարձակ քայլերով կ'ուգայ կ'արձանանայ ատեանին եզերքը։

Կը խօսի — քարոզելու մտքով — երկու ժամու չափ։

Դաշտ ու լեռ, լոյս ու խաւարի չափ ներհակութիւն ցուցնող, սարէն ձորէն բերուած իւր անկապ պարբերութեանց տակ՝ իրարու ետեւէ քանի մը անգամ մերթ գետին կը զարնուին և մերթ օդապարիկի պէս վեր կը բարձրանան Ադամ, Եւա, Տնտես, Ղազարոս և ուրիշ շատ մը անուններ։

Չեմ գիտեր զիս մեղադրելի կը գտնէ՞ք, եթէ խոստովանիմ, թէ ամէն մարդու պէս, ես ալ չկրցի մտքիս մէջ շահեկան բան մը մթերել ա՛յն՝ կապակցութենէ զուրկ բառերու և ծթռած գաղափարներու խառնիճաղանճ մէկտեղումէն, զոր տէր հայրն պոռոտ ձայնով մը կը նետէր ժողովրդին։

Գործուածը՝ պարզապէս ժամանակի սպանութիւն մ'էր, ժողովրդեան՝ աղօթքի յատկացած ժամանակին։

Հաւատացելոց հոծ բազմութիւնը, գառանց երամի մը պէս կ'ըսպասէ ծնկաչոք, մինչեւ որ գոհանայ «քարոզիչ»ին եսութիւնը։

Հուսկ ուրեմն, մտատանջ խոկումով մը դուրս կ'ելնեն շատերն՝ բաղդատութիւն ընելով ժողովրդեան հոգեկան պէտքերուն՝ և անոնց գոհացումին սահմանուած սրբազան բեմէն թափթփած խօսքի խեցբեկ փշուրներուն։

Հինցած հանրածանօթ ճշմարտութիւն մը միայն կրկնած կը լինիմ արդէն, երբ յիշեմ թէ քիչ շատ շնորհքով հայ-եկեղեցական քարոզիչներ՝ գաւառներու մէջ, Դիոգինէսի լապտերով փնտռուելիք հազուագիւտ դէմքերէն են։

Ընթերցողք յուսամ կը յօժարին ընդունիլ, թէ խնդրոյ նիւթ այս արգահատելի վիճակին օրինակն է, որ մեծ սպառում ունեցող գրքի մը պէս շարունակ կը տպագրուի մեր շատ մը գաւառային եկեղեցեաց բեմերուն վրայ։

Եւ կը հիանամ, որ հակառակ՝ շատ մը ցրտացնող պատճառներու, տակաւին ժողովուրդը նոյն եռանդով կը վերադառնայ եկեղեցի․—Անշո՛ւշտ, նախնեաց ջերմ հաւատքին մեզ փոխանցած ջերմեռանդութեան տաք շունչն է տակաւին, որ առաջ կը բերէ զայս։

Թող ներեն անոնք՝ որ այդ —Տնտեսի— կիրակուան ծանօթ քարոզին տպաւորութեան տակ գրուած սոյն քանի մը տողերէն նեղանալու պատճառ ունին։

Գաւառացի թղթակից մը թո՛ղ ըլլայ․ միթէ՝ ան ալ, իւր համեստ շրջանակին մէջ, ակնարկին հանդիպած խնդրոյ մասին՝ «անտեսութեան հաշիւ մը» չպարտի՞ր իւր թերթին։   Գ. Կ. Ո.

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆՆ
Ի ՎԻԵՆՆԱ

Փարիզի Լը Թէքօլօժ անուն գիտական ամսաթերթն հրատարակած է հետեւեալ յոյժ շահեկան նկարագրութիւնն ի մասին կայսերական տպարանին Վիեննայի․

Երբ երբեք այցելել Վիեննայի Բուսաբանական Պարտէզն, անոր կից պիտի տեսնէք ընդարձակ շէնք մը և պիտի սքանչանաք։ Այս շէնքը սա պաշտօնական անունը կը կրէ, Կայսերական և Արքայական Տպարան Արքունեաց և Պետութեան, որուն պատմութիւնը պիտի ընենք։

Ի՞նչ ընդարձակութիւն կրնայ ունենալ այս տպարան․ անոր ճակատին տեսքը կրնայ գաղափար մը տալ, սակայն պէտք է պտըտիլ երկու հարիւր ինըսուն երկու սրահներն ու գործասենեակներն զորս կը պարունակէ այս շէնք, հասկնալու և գնահատելու համար կարեւորութիւնն եւ մեծակառոյց բաժանումն այս ընդարձակ հաստատութեան որուն ճակատն հազիւ կը համապատասխանէ ներքին հոյակերտ բաժանման։

Կայսերական տպարանն սկսած է հիմնուիլ դարուս սկիզբէն, երբ աւստրիական պետութիւնը գնեց շէնքը վիեննայի Վինցենց Տեկէն անուն տպարանապետի մը, որ ետքէն առաջին տնօրէնն եղաւ կայսերական տպարանին։ Այն ատեն, տպարանին շէնքը Փրանչիսկեան նախկին վանք մըն էր քաղաքին կեդրոնը, ուր տակաւին կը մնայ․ բայց, արքունի խորհրդական Ալոյս Աուերի տնօրէնութեան ներքեւ գործերու բազմանալուն պատճառաւ շատ նեղ կուգար այս շէնք, և յետոյ, սրահներուն և սենեակներուն շատը անյարմար վիճակ ունէին առ ի չգոյէ լոյսի․ անհրաժեշտ էր լոյսի պակասութիւնը լեցունել կազով, որ, հետեւապէս, գիշեր ցորեկ կը վառէր։

Այն ատեն, կայս. տպարանին արդի տնօրէնն, Անտօն Ռիթթեր ֆոն Պէք, արքունի խորհրդական, պարտք համարեց նոր շէնք մը յատկացնել այս հաստատութեան․ բայց թէեւ իր ասպարէզն՝ իր բարձր դիրքին մէջ երկար եղաւ և յաջողութեամբ պսակուեցաւ (երկու տարի առաջ իր տնօրէնութեան քսանհինգամեակը կը տօնէր), նոր պէտքերու համապատասխան տպագրատուն մը ձեռք բերելու համար իր ըրած ձեռնարկներ ապարդիւն մնացին երկար ատեն․ և այն ժամանակ միայն կատարուեցաւ երբ տպարանին յանձնաձումը գրեթէ անկարելի եղաւ՝ ի չգոյէ տեղւոյ, և երբ տնօրէններն ստիպուեցան ուրիշ շէնքեր գտնել քաղաքին մէջ, բան մը որ բնականաբար աւելցուց հաստատութեան պիտոյքին ծախսերը և այս՝ առանց ազդեցիկ դարման մը բերելու սոյն անպատեհութիւններուն, որոշեցին ազգային տպագրատուն մը կառուցանել։

Այս զանազան պարագայներ կը ցուցնէին այն ուղին զոր արդէն գծած էր տնօրէն Ֆոն Պէք։ Կայս. տպարանին համար նոր շէնքի մը կառուցումը որոշուեցաւ 1888ին, յետոյ քուէարկուեցաւ Աւստրիոյ խորհրդարանէն և Երեսփ. ժողովէն, եւ վերջապէս օրէնք եղաւ Ֆրանծ Եօզէֆ կայսեր ստորագրութենէն ետք, նոյն տարւոյ սեպտեմբեր 21ին։ Նոր շէնքին համար քուէարկուած գումարն էր 1,725,000 ֆիորին (գրեթէ 4,300,000 ֆրանք)։ Պէտք է յիշել թէ 125,000 ֆիորինի գումար մը վճարուեցաւ զինուորական վարչութեան, վասնզի բանակին պատկանող շէնքերուն մէկ մասն առնուեցաւ նոր տպարանին անհրաժեշտ եղած գետինը ձեռք բերելու համար։

Այդ առնուած շէնքերը քանդուելուն պէս, կայս. տպարանին շինութիւնն սկսաւ և աւարտեցաւ 1891ի աշնան․ այս թուականին է որ կայս. տպարանին զանազան ճիւղերն սկսան փոխանցուիլ։ Որպէս զի տպարանին ոչ մէկ ճիւղը չվնասուի այս փոխադրումէն, նոր տեղաւորումը աստիճանաբար կատարուեցաւ, և աւարտեցաւ անցեալ տարւոյ մայիսին։ Պաշտօնական բացումը տեղի ունեցաւ 1892 յունիս 24ին, ի ներկայութեան Աւստրիոյ կայսեր։

Կայս. տպարանին տարածութիւնն է 15,410 քառակուսի մէթր․ արեւմտեան ճակատը՝ 111 մէթր 90, ճակատը՝ 91 մէթր 80․ հիւսիսային կողմը՝ 57·40 մէթր և հարաւային կողմը՝ 53·35 մէթր, ամբողջը կը ձեւացունէ ահագին մեծութեամբ անկանոն զուգահեռական մը․ շէնքին բարձրութիւնն ունի նոյն համեմատութիւնները, հարաւակողմի գետնայարկէն մինչեւ տանիք՝ 25·21 մէթր եւ հիւսիսակողմինը՝ 28·56 մէթր, վասնզի այս կողմը գետինը դէպ ի վար իջած է։

Երբ վիճաբանութիւն եղաւ կայս. տպարանի ճարտարապետական յատակաձեւերուն վրայ, իրական և լուրջ դժուարութիւն մը երեւան եկաւ․ ի՛նչպէս բաժնել տպագրութեան և սովորական գործերու պատկանող բաժինը այն բաժինէն որ մասնաւորապէս յատկացուած է կառավարական գործերու տպագրութեան, այսինքն թղթադրամի, նամականիշներու և այլնի։ Ճիշդ այս դժուարութիւն յառաջ բերաւ նպաստաւոր լուծում մը, այսինքն արեւելակողմի շէնքերու մէկ քանի մասերուն բաժանումը, ինչպէս նաեւ կողմնակի շէնքերու մէկ քանի մասերուն բաժանումը, յետոյ պետական տնօրէնութեան ներքեւ դրին զայնս։ Որովհետեւ չորս մեծ սանդուխներ կան որք կը հաղորդակցին զանազան յարկերու, այս սանդուխներէ մին վերապահուեցաւ մասնաւոր տպագրութիւններու և պաշտօնեայներէն զատ ոչ ոք հոն չի կրնար մտնել առանց քննիչի մը ընկերակցութեան։ Արեւելեան և հարաւային կողմերու շէնքին բաժանումները սահմանուած են տպագրական գործերու առ հասարակ, մինչ հիւսիսային բաժնին մէջ կը գտնուին վարչական տպագրութիւնները։ Ամբողջ շէնքը կը բաղկանայ եօթն յարկէ․ ստորնայարկը, ուր կը կատարուին տպագրական գործերու մեծագոյն մասը, և գետնայարկը, որուն վրայ կը բարձրանան հինգ ընդարձակ յարկերը։

Այս զանազան յարկերու մանրամասն նկարագրութիւնն ընելէ առաջ, լաւ է ծանօթացնել քանի մը ընդհանուր կարգադրութիւններ։

Նախ, այսպիսի ընդարձակ շէնքի մը լուսաւորումն, ինչպէս յայտնի է, կարեւոր բան մըն է։ Կազն ու ելեկտրականութիւնը կը գործածուին հոն երբեմն միասին, երբեմն զատ զատ։ Կազը կը ծառայէ լուսաւորելու մասնաւոր յարկաբաժինները, նրբանցքները, սանդուխները, խուցերը և գետնայարկը որք ծառայից յատկացուած են․ կազն և ելեկտրականութիւնը միասին հաստատուած են այն տեղերն ուր շարժուն մեքենայ չկայ, հարաւային բակին մէջ, ուր կ'երեւի շարժիչ զօրութիւնն, այն սենեկին մէջ ուր դրուած են ելեկտրաշարժիչ մեքենայները այն գետնայարկին մէջ որ կը պարունակէ շոգեշարժ կաթսայները։ Գալով այն խուցերուն ուր շարժուն մեքենայներ կան, ելեկտրականութիւնը միայն կը գործածուի հոն։ Ասկից զատ, բացի կազմարարութեան բաժնէն և վաճառանոցներէն, յորս կը բաւէ կեդրոնական լոյսն, իւրաքանչիւր պաշտօնեայ, իւրաքանչիւր գործաւոր իրեն յատուկ կազի կտոց մը ունի։ Չորս ելեկտրաշարժիչ մեքենայներ կան, բայց երեքը միայն կը բանին, չորրորդը վերապահուած ըլլալով արկածի մը պարագային։

Այս մեքենայներ կը շարժին չորս հարիւր երեսուն ձիու զօրութեամբ շոգեշարժ մեքենայէ մը, սակայն առ հասարակ գործածուած զօրութիւնը երկու հարիւր ձիու ուժ է միայն։ Այն պարագային յորում արկած մը պատահի այս շոգեշարժ մեքենային, հաղորդակցութեան պարան մը հաստատուած են Վիեննայի Ելեքտրական Միջազգային Ընկերութեան պարանին հետ։ Ատեն ատեն այս կամ այն յարկաբաժնին գործերը կը պահանջեն որ գիշերուան մէկ մեծ մասը տպարանին մէջ անցունեն գործաւորք, այն ատեն երեսունըվեց ձիու ուժով շոգեշարժ մեքենայ մը կը բանեցնէ մէկ ելեկտրաշարժիչ մը որ կուտայ հարկ եղած լուսաւորութիւնը։

(Շարունակելի)

ՍԷՐ

Հիւանդութեամբ տառապող հիւանդը նոյն վիճակին մէջ լքանել, և չի խնամել զայն՝ մեծ անգթութիւն է։ Երբ հիւանդի մը օգնութեան կանչուած բժիշկն առանց դեղ մը տալու հիւանդութեան տեսակը կ'իմացունէ և կը մեկնի, կրնաք գուշակել թէ ամբողջ ընտանիք մը որքան տխուր կացութեան մատնուած կ'ըլլայ։ Նոյնպէս է նաեւ գիտեմ ինձ նկատմամբ երբ ըսեմ թէ, գրեթէ մեր աղջիկներէ շատեր իրենց սրտերուն մէջ չունին ճշմարիտ սիրոյ ստուերը իսկ և չի ձեռնարկեմ որոնել այս տխուր կացութեան դարմանն, երբ չի խորհիմ այս տխուր համաճարակին ընթացքը կասեցունելու միջոցներու վրայ՝ որք մեր հայ աղջիկներու սրտերու մէջ մուտ գտած են։ Հիւանդութեան անունը միայն տուող եւ մեկնող բժիշկին չափ և թերեւս շատ աւելի անգթութիւն մը ըրած պիտի համարուիմ, տեսնալ դեռ նոր սկսող հրդեհի մը տարածումն և անոր մարելու օգնութեան չի փութալ՝ չի ջանալ փնտռել է թէ մեր փափուկ և տկար սեռին սրտերուն մէջ այս վիճակ ո՞րկէ եւ ի՞նչ շարժառիթներով ծագում է առած․ այո՛, դարմանն ցուցնել և մատնանիշ ընելէ առաջ, ուրկէ յառաջ գալն պարտիմ համառօտիւ ցոյց տալ։ Այս գրութիւն, ինչպէս որ հոգեկան եղող իրերուն քննութեան մասին անհրաժեշտ է, բժշկական տեսակէտով եւս չէ՞ միթէ այսպէս, ո՞ր բժիշկ միթէ նախ հիւանդին առողջ եղած ժամանակ անցուցած կենցաղին նկարագիրը չունեցած ի ձեռին կրնայ խղճի մտօք դեղագիր մը պատրաստել եւ այս ճշմարտութեան համար է որ Սբիթժէնս, Լոնտոնի բժշկական վարժարանի նախկին տնօրէնն «բժիշկի մը համար չեմ կարող երեւակայել աւելի մեծ ոճիր մը, երբ իւր խնամած հիւանդին անցուցած կեանքն առանց ունենալու ի ձեռին դեղագիր մը կը պատրաստէ» ըսած է։

Մեր ծնողք անգիտակցաբար զանազան պարագայից մէջ իրենց զաւակաց միասաբեր եղած են․ մեր ծնողք իրենց պզտիկ և տակաւին բան մը լաւ և յստակ կերպիւ խորհելու անկարող էակաց քով ամէն օր կը խօսին մէկզմէկու հետ թէ մէկ քանի տարի յետոյ իրենց աղջիկն արդեօք պիտի կարենա՞ն հարուստ մարդու մը տալ և թէ արդեօք իրենց մանչուկին լաւ օժիտով աղջիկ մը խլելու բախտն պիտի ունենա՞ն եւ արդեօք մեռնելէ առաջ պիտի կարող ըլլան արժանանալ այս փառաց թէ աչքերնին բաց այսինքն իրենց փափաքներնին չիրագործած պիտի մեռնին։

Մեր շատ մը ծնողաց գրեթէ միակ փափաքն իւրեանց զաւակաց հարուստ կերպիւ ամուսնութեան մէջ կը կայանայ աղքատ կերպիւ եղած ամուսնութիւն մը միթէ կրնա՞յ երջանկալից ըլլալ։ Կը տեսնենք թէ մեր հայրերու և մայրերու սրտի և հոգւոյ մէջ չի կայ ճշմարիտ սիրոյ տեղն, ոչ թէ տեղն, գաղափարն իսկ չէ տակաւին գոյութիւն գտած ոմանց քով։ Ըսել է թէ մերայնոց ամուսնական կեանքը տակաւին վատթար վիճակի մը մէջ է։

Անգլիոյ մէջ ծնողք մեր ծնողքներէն շատ տարբեր գաղափարներ և տենչեր ունին ամուսնութեան պարագայից վրայ։ Անոնք մեր ծնողաց բոլորովին հակառակ կերպիւ գաղափարներ կը տածեն իւրեանց զաւակաց ամուսնութեանց վրայ․ և եթէ բացատրեմ ձեզ մէկիկ մէկիկ, թերեւս ծաղրելի թուին անոնք․ մեր մէջ ընդհանրապէս, մեր երիտասարդներ կ'ամուսնանան դրամօժիտով որպէս զի ապագանին չտկած ըլլան․ մեր աղջիկներն եւս կ'ամուսնանան որպէս զի ամուսնացած ըլլան․ աղջկան մը համար անպատուութիւն է այն ինչ տարիքն անցունելէ յետոյ չամուսնացած մնալ, հայ աղջկան մը համար ամօթ է և նախատինք եթէ իւր ամուսինն պարկեշտ բայց ոչ հարուստ, ուսեալ բայց ոչ մեծ դիրքով ըլլայ։

Շատ մը երկիրներու մէջ գրեթէ ամէն ինչ հաշուոյ տակ է, թէ որոշեալ ժամանակի մը մէջ որքան մահ, որքան ծնունդ, որքան ամուսնութիւն եւ այլն կը պատահին, եթէ կարելի ըլլար մեր ընտանեաց ընտանեկան յարկին տակ պատահած խռովութեանց մէկ ցուցակն պատրաստել ճշտութեամբ և զայն բաղդատութեան դնէինք ուրիշ երկիրներէ եկած լուրերուն հետ յայնժամ միայն պիտի հասկցուի թէ այս տեսակ գաղափարներով մեր հայ ծնողք որքան սխալ ճամբու մը մէջ կը յառաջանան։ Ամուսնութեան մէջ ստակի ձայնն հոգւով բարձր եղող անձանց վրայ տխուր տպաւորութիւն մը կ'ընէ, ամուսնութիւնն այնքան մաքուր և սուրբ կապակցութիւն մ'է որ զայն ստակով փոխանակելու չափ սխալ ու վտանգաւոր կացութիւն չըլլար։ Եւ ամէն անոնք որ փորձուած են այս սովորութենէ, տուժած են իրենց հանգստութիւնն, անդորրութիւնն ու ամէն ինչ որ հոգեկան է։ Եւ, աւաղ, որ իրենց մատաղ և քնքուշ մանկանց հանգստութեան խանգարման եւս պատճառ կ'ըլլան յաճախ ծնողք իրենց ներքին կռիւներով և հակառակութեամբ։

Կը ճանչնամ բազմաթիւ ընտանիքներ որք արդարեւ նիւթական տեսակէտով շատ երջանիկ են․ ամուսինն իւր կնոջ նիւթական ամէն պիտոյքը կը հոգայ մեծ ճոխութեամբ․ բայց չունին մէկզմէկու վրայ ճշմարիտ սիրոյ գորովն, ընտանեկան յարկը թէպէտեւ ամէն տեսակ բարիքով լի է եւ չի կայ բան մը որուն կարօտը ըլլան փոքրիկ մանկունք, բայց որքան զգալի է ճշմարիտ սիրոյ պակասն․ խեղճ պզտիկներ կը տեսնան իւրեանց ծնողն ամէն օր մէկզմէկու հետ վիճաբանութեան մէջ․ Դեռ անզօր հասկնալու պատճառն, կը զարմանան կ'ապշին և կամաց կամաց բարոյական այս վատթար վիճակին ազդեցութեան տակ կ'ընկճին և քանի մեծնան, զօրանան, կը շաղուին իրենց ծնողաց այս սովորութեանց հետ և այլ եւս անոնց պէս արարածներ կը դառնան և ալ այնուհետեւ զանոնք եւս փոխելն անկարելի կը լինի․ խեղճ պզտիկնե՜ր։

Մտէք այս տեսակ տուներէն մին․ կինը զայրացած կը պոռայ ամուսնոյն դէմ «իմ ստակովս այս վիճակին հասար, և այսօր իմ արարքներուս միջամտել, իմ վրաս բռնանալ կուզես»․ անդին մի ուրիշ տան մէջ ուրիշ տեսակ կռիւներու, պայքարներու պիտի հանդիպիք որոնց եթէ վարժուած էք, ձեզ սովորական կը թուին, իսկ եթէ չէք՝ պիտի սոսկմամբ անկէ դուրս ելլաք։ Ուր որ սէր չկայ հոն է կռիւն և պայքարն, այս երկու ծայրայեղութեանց մէջտեղն միջոց մը փնտռել անկարելի է և սա բնութեան հակառակ․ երբ երկու ամուսինք չեն սիրեր մէկզմէկ, անշուշտ նոյն ընտանեկան յարկն միշտ վիճաբանութեանց և կռուի ենթակայ պիտի ըլլայ։ Բնական օրէնք մ է այս․ երբ մէկզմէկ կը սիրեն, ամէն տեսակ վիճաբանութիւնք կանհետին, կը վերնան և միշտ իրարու ներող կը գտնուին․ նիւթական հանգստութենէն զուրկ եղող էակներ որք զիրար կը սիրեն, որքան լաւ կենցաղ մը ունին, իրենց սիրասուն զաւակները բոլորուած անուշ խօսակցութեանց մէջ խորասուզուած են․ հոգեկան անդորրութիւնն և ոչ մէկ նիւթական անդորրութեան հետ փոխանակելի է։

Սիրքէճի   Ս. Գ.

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ, ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Թիւ 4, Պիւյիւք-Եազըճը Էֆէնտի խան. Մար բուշճըլար, Ստամպօլ թիւ 4։ Ամեն օր ժամը 7 էն 12, բացի ուրբ. և տօն օրերէ։

Սոյն գրասենեակի տնօրինութիւնն ընծեռած է այն ամեն կանխահոգ միջոցներն եւ ծեռնհաս անձանց աջակցութիւնն, որոց օժանդակութեամբ

ԿԸ ԽՄԲԱԳՐԷ օսմ. հայ. յուն. գաղ. անգղ. գերմ. ռուս. իտալ. սպան. եփրայեց. եւ պուլղ. լեզուօք դատական, առեւտրական եւ այլ ամեն կարգի եւ տեսակի գրութիւններ, ինչպէս են. աղերսագիր, լահիա, բրօթէսթօ, ծանուցագիր, մուրհակ, յօդուած եւլն։

ԿԸ ԹԱՐԳՄԱՆԷ յիշեալ լեզուօք խմբագրեալ ամեն կարգի եւ տեսակի գրութիւններ, որ լեզուի որ կը պահանջուի։

ԿԸ ԿԱՐԳԱԴՐԷ չփոթ եւ կնճռալից հաշիւներ․ տոմարակալութեանդրութեան կը վերածէ անկարգ տումարներ․ այցելու պաշտօնէի հանգամանօք կ'ստանձնէ գրասենեակաց հաշուական գործեր։

Գաղտնապահութիւն, ճշդապահութիւն, ուղղմութիւն երաշխաւորեալ։   27   35—60

Թիւ 19
ԿՈԶՄՈՍ Յ. ՊԷՅԼԻԿՃԵԱՆ
ԿՕՇԿԱԿԱՐ
ՆՈՒՐԸ ՕՍՄԱՆԻՅԷ ՄԶԿԻԹԻՆ ԴԻՄԱՑ
Չարշը քաբու, Թիւ 19

Եւրոպական վերջին նորաձեւութեան համապատասխան եւ թարմ ու նորեկ ընտիր ֆրանսական առաջին կարգի ապրանքներէ արական եւ իգական սեռի մեծ ու փոքր կօշիկներ պատրաստուած ըլլալով, ի մրցում մեր արհեստաւոր դասուն կը վաճառեմ խիստ համեստ գներով։ Յանձնարարութիւնք կ'ընդունիմ ամենէն նրբաճաշակ անձանց իսկ, եւ կարճ միջոցի մէջ անթերի կը կատարեմ չափաւոր գներով։

Կաղ, ''նասըրլը,, եւ օրօրոցի մէջ ''ծռած,, ոտքեր մասնագիտութեամբ իւրի կը դարմանեմ եզական եղանակներով, նաեւ պատուաւոր յաճախորդաց կը ծանուցանեմ, զատկական վերջին շաբթուն չի թողուլ իրենց յանձնարարութիւնները ի զլորութիւն եւ ի ծայրայեղ հոգածութիւն։   488   17—20

ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ
Յանձնակատար Գործակալութիւն

Կը կատարէ այլոց հաշուոյն, գնում եւ վաճառում ամեն տեսակ ''ապրանքի,,։

Գաւառները կը ղրկէ ''դասատուներ,, եւ ''վարժուհիներ,, հոգ տանելով որ անոնց կարողութիւնն համապատասխանէ առաջարկեալ պայմանաց։

Կը ստանձնէ ''բաժանորդագրութիւն,, լրագրաց եւ հանդիսից, հրատարակեալ ի Պոլիս եւ Եւրոպա.—''Հրատարակութիւն,, ազդերու, ծանուցումներու եւլն. ամէն լեզուէ լրագրաց մէջ.—''Տպագրութիւն,, գրքերու, նամակաթղթի, շրջաբերականի, այցեքարտի եւլն.—''Խորհրդակցութիւն եւ կարգադրութիւն,, կրթական, դպրոցական եւ անհատական գործերու։

Կը հայթայթէ Փարիզի գնով ամէն տեսակ ''զաղղ. գրքեր», «դպրոցի պիտոյք, քարտէս, ատլաս», բնագիտական՝ բնապատմական եւ բնալուծական եւ այլ ճիւղերու վերաբերեալ «գործիք, պատկերք, տպեալ տախտակք» եւ այլն։

Գաւառական յանձնարարութիւնք կը կատարուին ճշդիւ եւ արագ, բայց արժէքը ''կանխիկ,, ղրկելու է։

Դրասենեակ Դագասքէր խան թիւ 22, Պահճէ Գաբու, Պոլիս։   464   9—10

ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐ

1. Գործնական Ընթացք Շարադրութեան.
2. Բանալի Շարադրութեան.
3. Փնջակ Պատկերազարդ.
4. Փունջ Հաւաքածոյ (դասաւանդման մեթոտի բացատրութեամբ). Բ. տպագրութիւն.
5. Տարրական Քերականութիւն Բ. տպագր.
6. Դ. Մաս Վարժութիւն Մանկանց.
7. Բ. ,, ,, ,, (ի պէտս տաճկախօս Հայոց), Բ. տպագրութիւն.
8. Ա. Մաս Վարժութիւն Մանկանց [Նոյնպէս], ՉՈՐՐՈՐԴ տպագրութիւն։

Կեդրոնատեղի, Դագասքէր խան, թիւ 22 ուր կը գտնուին նաեւ Թահմզճեան ''գեղագրութիւն,, Տօքթ. Փաշաեանի ''Փունջ Գիտական,, եւ այլ ամէն տեսակ գրքեր, դպրոցական պիտոյք եւ այլն։

Յանձնարարութիւնք կը կատարուին ճշդիւ եւ արագ։ Հասցէ. ՊՈԼԻՍ, ԴԱԳԱՍՔԷՐ ԽԱՆ, ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ։   463   9—10

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ԱԼԻՔՍԱՆ ԹԱՆՏՐՃԵԱՆ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ ակռայի ամենէն անտանելի ցաւերը կը դարմանեմ անմիջական կերպով։ Առանց ակռան քաշելու, փտութիւնը ինչ վիճակի ու դիրքի մէջ ալ ըլլայ, 3-4 անգամ դարմանելով, ջիլերու փտեցնելու գործը կը վերջացնեմ եւ փտած մասը կը լեցնեմ ապագային ցաւի, մաշելու եւ թափելու ամէն վտանգէ զերծ թողլու պայմանաւ։ Լեցուելիք նիւթն է ոսկի, բլաթին եւ այլն։

Կեղծ ակռայներ ոսկւոյ կամ քաուչուի վրայ։ Այն անձինք որք իրենց կեղծ ակռայները քանիցս շինել տուած եւ ոչ մէկ կերպիւ անոնցմէ գոհ են մնացած, կամ զայնս զսպանակի ու թելերու հոգնեցուցիչ միջոցաւ կը գործածեն, թող դիմեն ինծ որ մաշած ու անկարելի կոչուած լինտերու վրայ կը զետեղեմ կեղծ ակռայներու ամբողջ կամ անջատ շարք մը եւ այս առանց զսպանակի եւ այլ որ եւ է ուրիշ միջոցի։

Նոր դրութեամբ կը հաստատեմ ոսկւոյ նուրբ թերթերու վրայ ամբողջ ակռայներու շարքեր որով բերանն իւր համն եւ լեզուն իւր արտասանութեան կորովը ու նրբութիւնը չեն կորսնցներ, ակռայներն աղտէ, հոտէ եւ կոտրելու վտանգէ զերծ կը մնան։ Զանազան ձեւերով կը պատրաստուին ֆրանսական, անգլիական եւ ամերիկեան դրութեամբ ակռաներ։

Փտած ակռաներու ամենախորին արմատներն անմիջական կերպիւ եւ առանց ցաւ պատճառելու կը քաշուին։ Դիմել առտուան 1 էն մինչեւ ժամը 12 (Ը. Թ.), ի Բերա, մեծ փողոց Գոնգորտիայի դէմ թիւ 2։   287

ԵԳՈՐԻ ՄՕՒՍԻ ԶԿ Ն ԸՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 [illegible] 1889

Պարոնայք Եգոր և Պօուն,

Գրեթէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Եգորի Ըշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային և անօրինութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մօտէն ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
[illegible] բժիշկ Օսմանեան բանակի

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ կլպիւէ տոպարը իչուն միւպայեա օլունմագ իւզրէ միւնագասաեա գօնուլտուղու վէ պէհէր թօբը 34 ½ ղրշ.ա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մարթը րումինին 18ինէ գատար միւնագասաեա տէվամ իտիլէճէկ կի մուգատտէմէ իլան օլունան 25 000 թօբ 8 կիրահ արզընտա ամէրիգան պէզլինին իճրա օլունան միւնագասատա պէհէր թօբը 32 ղրշ.ա թէնզիլ իթմիշ վէ մարթը րումինին 25ինճի բէնճշէնպէհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէ 27ինճի ճումա իրթէսի կիւնի տախի 100տէ 5 թէնզիլինին գապուլը մուգարրէր պուլունմըշ օլմաղլա իթտարնա թալիպ օլանլարըն մագամը ճէլիլը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։   Նօ. 15   1—3

ՄԷԿ ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔԻ
ՊԱՏՐԱՍՏ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆ

Պատրաստ հանդերձեղինաց Օ ՔՌՈՒՍԱՆ վաճառատունն, Ղալաթիա, Եւրոպէք քալոբըրմ փողոց, թիւ 94, Վոյվոտաի դիմացը, Վիեննայի սնանկացեալ ՔԱՐԼ ԼՕԻՎԻՆԿԸՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ապրանքներուն մեծաքանակ մթերքն, որուն արժէքն է 1,000,000 ֆրանք, տեղական իշխանութեան որոշմամբ կէս գնով գնած ըլլալով, այս ահագին մթերք յատուկ շոգենաւով փոխադրուած է մեր Կ. Պոլսոյ վաճառատունն՝ ամեն գիներով ծախուելու համար։ Այս մթերք կը պարունակէ ճոխ զգեստներ երիկ մարդոց եւ տղայոց համար, թիկնոց, տափատ, և այլն։ Աւասիկ մէկ փոքր ցուցակը․

20000 ԶԳԵՍՏ ի գին 75, 80, 85, 90, 95, 100, 120, 140, 160, 200 ղրուշի։
15000 ԹԻԿՆՈՑ ի գին 100, 105, 110, 120և 140 ղրուշի։
15000 ՏԱՓԱՏ ի գին 30, 35, 40, 45, 50, 55 և 90 ղրուշի։   511
12000 ՏՂԱՅՈՑ ԶԳԵՍՏ ի գին 35, 40, 45, 50 և 60 ղրուշի։
8000 ՆԱՒԱԶԻ ԶԳԵՍՏ ՏՂԱՅՈՑ ի գին 25, 30, 35, 40, 45 և 70 ղրշ.ի։
3000 ՌԸՏԻՆԿՈՏ, ՃԱՔԷԹ ԵՒ ԺԻԼԷ ի գին 100, 120, 130 և 140 ղրշ.ի։

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ՀԱՃԻ ՊԱՊԱ
Պոնչէ Բաշը, Լօտըր Էֆէնտի խան

Այս մթերանոց Եւրոպայէն իրեն յատուկ գործարանէն ամեն տարի եղանակին համաձայն նորաձեւ և աժան պատրաստ հագուստներ բերել կուտայ չափահաս մարդոց, պատանիներու և փոքր տղայոց համար։ Այս տարի եւս ձեւաւոր և լաւ կերպաւ պատրաստ հագուստներ բերել տուած է։ Սոյն մթերանոցը դիմողներն ըստ առաջ ոյն ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնան։   505   13—26

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնտոն տարին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրքն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն:

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար: 34

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ [illegible]ագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն:

Հ. ՍՈՒՐԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Կամուրջի դէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը:

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1890	»	6,165,860
Տարեկան հասոյթ » » »	»	14,135,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք:

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՑՈՒԱՆՔՖՕՈՒԹՈՒԻԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆրանք 6,250,000   Պահեստի դրամ ֆրանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք: Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. [illegible] միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց [illegible] ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14   369

ԻԼԱՆ ԳԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Գօզագ Իչինտէ Մէսար Պուրնունտա միւճէտտէտ կազինօ, Լանկատա գարաղօլխանէ արասընտա 3 ատէտ պարագա, Իսկիւտարտա չաեիր անպարը իթիսալընտա ճեզաճը վէ Ֆէսճի տիւքեանլարը:

Պալատէ մուհարրէր մահալլարտան Մէսար Պուրնունտա վագը կազինօ սէնէլիկի 3,600 վէ Լանկատաքի պարագալար չէհրի 255 ղուրուշա Թալիպլէրի էօհտէսինտէ վէ ճեզաճը վէ Ֆէսճի տիւքեանլարընտան ճեզաճըընը պէտէլը իճարը չէհրիսի 260 վէ Ֆէսճինին տախի պէտէլը իճարը չէհրիսի 120 ղուրուշ օլուպ Թարիխը իլանտէն իթիպարէն կէլէճէք նիսանըն 10ընճը կիւնինէ գատար միւզայէտէյէսի պլիւճրա պէտէլը իճարլարը հատտը լայըգընա պալիղ օլտուղու հալտէ իհալէսի իճրա օլունաճաղընտան Թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի մուհասէպաթ տաայիրէսի չիւալէյի մուխսուսէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր:

Նօ. 14   2—3

PHOSPHATINE
FALIÈRES

«ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐ»ը ամենէն ախորժելի և ամենէն յանձնարարելի դեղն է տղայոց համար 6-7 ամսեայ տարիքէն սկսեալ, մանաւանդ կաթնահատումի ատեն և աճման ատենը: Կը դիւրացունէ ատամներու բուսնիլը, կ'ապահովէ ոսկրներու բարեկազմութիւնը:

Փարիզ, [illegible] և դեղարանները

ՍԷՅՏԷԼ ՆԱՈՒՄԱՆ
ՏՐԷԶՏԱ
(Սաքսոնիա)

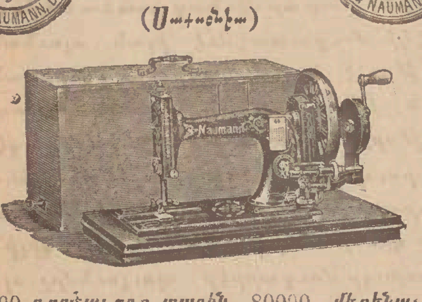

1400 գործաւորք տարին 80000 մեքենայ կը շինեն: Ընտանեաց համար ձեռքի մեքենաներ: Դերձակներու և կօշկակարներու համար ոտքով շարժող մեքենաներ: Կարի մեքենաներու ամենէն լաւ տեսակը:

ԾԱՆՕԹ.—Սաքսոնիայի և Նաումանի բուն իսկ մեքենաներուն վրայ վերոյիշեալ մետալները նկարուած են:

Թուրքիոյ ընդհանուր գործակատար Մ. Ժ. ՄԻՐՃԱՆՕՖ: Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Մէյտանճըք փողոց Թիւ 54 և 56   489   7—26

ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ
Հիմնեալ 1852 ին

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոս.	3,000,000
91 դկ. 31ին աւանդ. տրուած գ.		1,771,006
1891 դկ. 31ին պահեստ		1,635,903
Հասոյթ 1891 ին		1,851,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կ'ապահովէ ամէն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայքն ինչպէս և Նաւահանգստին մէջ:

Վնասի ատեն արագ և խղճամիտ վճարում: Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 2 Իզզէթ փաշա խան, Ղալաթիա

ՌԻՉԱՐՏ Մ. ՓՈՆՍ
Ներկայացուցիչ
257   ՓՈՆՍ, ՍԷԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Արտօնատէր   Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԿԵԱՆՔ, ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱԶԵՐՈՒ:

ՄԷԼՐՕԶ

ՄԱԶԵՐՈՒ ՄԻԱԿ ՀԱՍՏԻԿ ՆՈՐՈԳԻՉ.

Դրապէս իրենց առջի Թարմ գոյնին կը դարձունէ ճերմկած կամ գունաթափ մազերը. Կը զօրացունէ անոնց Թափելը. Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացունէ Թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճում, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ: Կը վաճառուի երկու չափով մեծ շիշերու մէջ:

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եորք:

Մեծաքանակ վաճառում ի Պոլիս Ֆ. Քիւչիւքեան եղբարց քով, Եէնի Ճամի փողոց, 18, Պոլիս և [illegible], Ղալաթիա փոքրաքանակ վաճառումն Բ. Յ. Քիւչիւքեան եղբարց քով, Պոլսոյ կամուրջէն [illegible] 17, և Բերայի Մեծ Փողոց, 158, [illegible], բրիտանական դեղարանը և [illegible], Մեծ Փողոց Բերա, 433:

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը Թափի՞ն, մազերու արմատները Թուլցա՞ծ են կամ կը Թափի՞ն, Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռօայէլ Վինտզօրի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ատենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մի կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգիլէ մազերու Թափիլն եայլն: Այս դեղ, որուն տէրը չքադրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է: Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է: Փափաքողաց պիտի զրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն, առանց որ և է ծախքի: Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով:

Վինտզօրի վարդի ալեզանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ: Այս եւս կը ծախուի Ռօայէլ Վինտզօրի ծախուած տեղերը:

ՔԻՐԽՆԸՐ ԵՒ ԸՆԿ. ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՄԵՔԵՆԱՑԻՑ

Ի ԼԱՅՓՑԻԿ—ՍԵԼԼԸՐ ՀԱՈՒԶԷՆ

Կը շինէ [illegible]

ՍՂՈՑ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐ ԵՒ ԳՈՐԾԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ ՓԱՅՏ ՏԱՇԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՈՒՂՂԱՁԻԳ ՍՂՈՑ

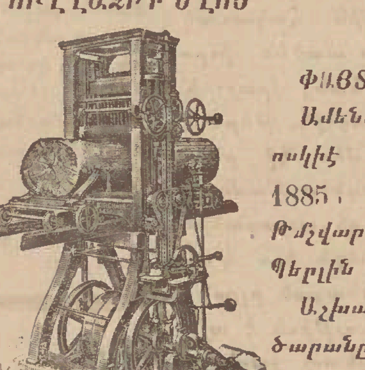

ՇՐՋԱՆԱՁԵՒ ՍՂՈՑ

Մեքենայք՝ ատաղձարանաց համար, կահկարասիի գործարանք, դրամարկղի գործարանք, սղոց մեքենայք, երկաթուղեաց մեքենայք, եւն. եւն.

Գործարանը 22,000 է աւելի մեքենայ մատակարարած է:

ՓԱՅՏ ՑԶԿԵԼՈՒ ՄԵՔԵՆԱՅ

Ամենաբարձր ատոփճաններ և ոսկիէ չքադրամներ, Անվերս 1885, Բորթօ Ալեկրօ 1881, Թիֆլիզ 1891, Միւնիխ 1888, Պերլին 1889.

Աշխարհի ամենէն մեծ գործարանը:

Էրնեսթ Քիրխնըր և ընկ. Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Սելանիկ խան Թիւ 13 ընդ տնօրինութեամբ ճարտարապետ Պ. Սըրինկոհօլլի: 101

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ԳԱՌՆԻԿ ԵԱԼՏԸԶՃԵԱՆ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐ ԷՐՄԷՆԵԱՆ
Պոլիս Մեծ Շուկայ Պետրոսի խան Թիւ 30
և խամ Եսիրճիլար Ճատտէսի Թիւ
13, 15, 17, 19, 21, 23

Վերոյգրեալ մթերանոցներուն մէջ պատրաստ և յանձնարարուած ու եղանակին համաձայն ամէն տեսակ հագուստներ և կերպասներ կը գտնուին, որք Եւրոպայէ բերուած պատրաստ հագուստներէն և կերպասներէն քան և հինգ առ հարիւր համեմատութեամբ պակաս գնով կը վաճառուին: Այդ վաճառատան տեարց նպատակն է մրցիլ ի Պոլիս և ի Ղալաթիա վաճառուած հագուստներու ու կերպասներու հետ թէ՛ աժանութեամբ և թէ տեսակի ազնուութեամբ: Կը խնդրուի արգոյ հասարակութենէն, որ նոյն մթերանոցները դիմելով անձամբ տեսնէ ու հասկնայ վաճառուած նիւթերու աժան գինն ու լաւ տեսակը: 504   8—12

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 22/3 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի:
Գշ. 23/4 Աղէքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով,
Դշ. 24/5 Սեւաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին:
Եշ. 24/5 Սուրհանդակ դէպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում [illegible] ժամը 11ին:
Ուր. 25/6 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի:

Ազդ.—Մարտ 34, Երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող [illegible] Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիպոլի Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող ճամբորդներու [illegible]   12

ՌՈՅԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ
ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՕՌԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի	4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	»	35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամէն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք:

Վճարումնք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ և իցէ ԶԵՂՉԻ կը կատարուին:

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողը կը հրաւիրուին դիմել առ

Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Պահչէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ռեիմ խան.
140

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԳԻ ՕՐՀԸՐԸԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՃՈՒՏ ԻՒՂ

[illegible]

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԳԻ և ԲՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք:

Իւթին չափ ախորժահամ է

Մորու ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիփոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճզճմութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով:
Ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս, ՀԵՆՏԸՐ ԵՒ ՀՕԻՐԷՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
[illegible], Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի մէջ

ԹՈՄԱՍՍՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և Ընկ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճելօ	3000	Կալիլէօ	5500	Ռանտէր	1700
Ապօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաւէօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	[illegible]	Կրօտօնօ	2200	Քուիդօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Քօրէօրինօ	2200	Հիմալէօ	6300	Րինալտօ	3200
Պրաւօ	2000	Հիւմպէր	7000	Րօլլօ	3000
Չէֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Դէյրօ	2600	[illegible]	5000	Րօզարիօ	3500
Դալմաթօ	2500	Ճէւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանթիակօ	8200
Դարգօ	2000	Քոլմպօ	4200	Սարֆօ	2000
Դօմօ	2700	Քօմօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Դիլօ	[illegible]	Լէանտրօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Դօլ[illegible]	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրօ	1200
Ֆէգօ	[illegible]	[illegible]	1500	Թօլիտօ	2800
Ֆոմինօ	2500	Մարքէթօ	4300	Թօրինօ	900
Ֆուրօ	1800	Մարքէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Ֆրարօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էսմէրալդօ	2600	Մուրինօ	3100	Ուէլօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օլանտօ	3000	[illegible]	200
[illegible]	2600	Օթէլլօ	5000	Արմօ	200
[illegible]	800	Օփորթօ	4000	Զէնօ	140
[illegible]	700	Օսքօ	2000	[illegible]	1?0
[illegible] Մոնարք					3000
[illegible] Մոնարք					3000
[illegible] Մոնարք					810

[illegible]

Դիմել առ   Ֆ. ՀԻԼՑ ԵՒ ՈՒԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւմէթ
293   խան, Ղալաթիա

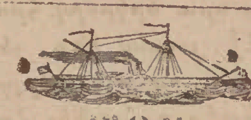

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրփուլ և Միջերկրական ծովու բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Քանտահար	4200	Ոֆիրօ	3000
Ֆէրօս	4000	Օսայրիս	3000
Օռմանիկ	4000	Նէմէսիս	3000
Սէսոստրիս	3250	Բէրա	3000
Թիգրիս	3250	Լօթէօս	800
Մակեդոնիա	3250	Ալթոնա	800
Փարթիա	3250	Ռէա	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ռուբթօլ խան
ՃՈՒԶԷՓ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
292   24. [illegible] Լիվրբուլ

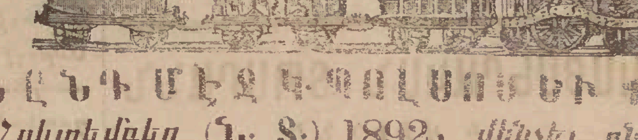

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1892, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	8	62	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48				
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Կ. Պոլիս ...	6 00	6 30	7 00	7 30	8 30	9 ...	9 30	10 ...	10 30	1 ...	11 30	12 ...	1 30	2 ...	2 30	3 ...	4 ...	4 30	5 ..	5 30	6 ...	6 30	...	...	...	..
Գում—գափու ...	6 09	6 41	7 09	7 39	8 40	9 9	9 40	10 9	10 39	11 9	11 42	12 9	1 39	2 9	2 39	3 9	4 09	4 41	5 10	5 39	6 09	6 39	...	...	...	...
Եէնի—գափու ...	6 13	...	7 13	...	8 44	9 13	9 44	10 13	10 43	11 13	11 46	12 13	1 43	2 13	2 43	3 13	4 13	4 45	5 14	5 43	6 13	6 43	...	...	...	...
Տաւուշ փաշա ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա ...	6 19	...	7 19	...	8 50	9 18	9 50	10 18	10 49	11 19	11 52	12 19	1 49	2 18	2 49	3 19	4 19	4 51	5 20	5 49	6 19	6 49	...	...	...	...
Եէտի—գուլէ ...	6 23	6 53	7 23	7 48	8 54	9 20	9 54	10 20	10 54	11 23	12 09	12 22	1 53	2 20	2 53	3 23	4 24	4 56	5 25	5 55	6 23	6 55	...	...	...	...
Մագրիգիւղ ...	6 36	7 12	7 36	8 03	9 08	...	10 8	... ...	11 8	11 34	12 19	... ...	2 04	...	3 03	3 38	4 37	5 06	5 37	6 07	6 3	7 7	...	...	...	...
Այ Ստեֆանոս ...	...	7 26	...	8 12	9 17	...	10 17	... ...	11 17	11 44	... ...	...	2 13	...	...	3 47	4 47	...	5 46	6 17	...	7 16	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք. ...	...	7 36	...	...	...	...	...	...	... ...	11 53	...	...	...	...	...	...	...	...	...	6 26	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	61				
	Առաւօտ										Իրիկուն															
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Քիւչիւք Չէք. ...	...	...	7 15	...	...	...	... ...	...	...	...	... ...	12 45	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 07	... ...	... ...	... ...	... ...
Այ Ստեֆանոս ...	6 25	...	7 24	...	8 30	...	9 30	... ...	0 30	11 25	... ...	12 57	...	...	2 25	...	3 57	4 ?8	...	5 58	...	7 22	... ...	... ...	... ...	... ...
Մագրիգիւղ ...	6 34	13	7 36	8 12	8 41	...	9 41	... ...	10 40	11 40	12 40	1 10	...	...	2 34	3 11	4 06	5 09	5 38	6 08	6 38	7 44	... ...	... ...	... ...	... ...
Եէտի—գուլէ ...	6 50	7 24	7 47	8 24	8 53	9 25	9 53	10 25	10 52	11 55	12 52	1 24	1 52	2 25	2 50	3 22	4 21	5 3	5 52	6 22	6 52	8 07	... ...	... ...	... ...	... ...
Սամաթիա ...	6 56	7 28	7 51	8 28	8 57	9 28	9 57	0 28	10 56	11 58	12 56	1 28	1 56	2 28	2 56	3 26	4 26	5 27	5 56	6 26	6 56	...	... ...	... ...	... ...	... ...
Տաւուշ փաշա ...	...	...	...	...	...	...	... ...	...	...	...	... ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի—գափու ...	7 02	7 34	7 57	8 34	9 03	9 34	10 03	10 34	11 02	12 04	1 02	1 34	2 02	2 34	3 02	3 32	4 32	5 33	6 02	6 32	7 02	..	... ...	... ...	... ...	... ...
Գում—գափու ...	7 08	7 38	8 01	8 38	9 08	9 38	10 08	10 38	11 08	12 08	1 08	1 38	2 08	2 38	3 08	3 38	4 38	5 38	6 08	6 38	7 08	8 23	... ...	... ...	... ...	... ...
Կ. Պոլիս ..	7 16	7 46	8 09	8 46	9 16	9 46	10 16	10 46	11 16	12 16	1 16	1 46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 46	6 16	6 46	7 16	8 32	... ...	... ...	... ...	... ...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջև բանող կառախմբոց մէջ միայն ընդունուին

Նոր տնօրինութիւն, Թիւ 8. 10. 14, 43, 47 և Թիւ 49 կառախումբերը միայն վայրկեան մը կանգ պիտի առնուն ի Զէյթունպուրնու: 1